

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติในการจัดหา
ทนายความให้กับผู้ต้องหาซึ่งอายุไม่เกินสิบแปดปีในชั้นสอบสวน พ.ศ. 2544.
- กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม. โครงการศึกษาและพัฒนาระบบทนายความ
สาธารณะ(Public Defender) พ.ศ. 2547.
- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. มาตรฐานองค์การสหประชาชาติว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2547.
- กุลพล พลวัน. วันสิทธิมนุษยชน. บทบัญญัติ 32, 4 (2518).
- ข้อตกลงระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับสภาทนายความ เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรณีผู้ต้องหาใช้
สิทธิให้ทนายความเข้าฟังการสอบปากคำของตนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540 มาตรา 241.
- ข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย พ.ศ. 2529 ข้อ 17.
- คณิต ณ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2528.
- คณิต ณ นคร. ฐานะหน้าที่ของทนายความในคดีอาญา. วารสารอัยการ 13 (เมษายน 2522).
- คำสั่งสภาทนายความที่ 103/2543 เรื่อง ระเบียบสำนักงานสิทธิมนุษยชนว่าด้วยการดำเนินงานตาม
โครงการทนายความอาสาให้คำปรึกษาและเข้าฟังการถามคำให้การผู้ต้องหา (ผู้ต้องหาที่
อายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา) พ.ศ. 2543.
- จิรนิติ หะวานนท์. สำนักงานทนายความจำเลยของประเทศสหรัฐอเมริกา. ตุลพาห 4,26
(กรกฎาคม - สิงหาคม 2522).
- ชาติ ชัยเดชสุริยะ. มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม
ทางอาญา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2549.
- ณรงค์ ใจหาญและประเมศว์ อินทรชุมนุม. รายงานสัมมนาเรื่อง โครงการสัมมนาวิสัยทัศน์และทิศ
ทางการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย. วารสารนิติศาสตร์ 30 (กันยายน 2543).
- เดือนรุ่ง หาญธีระชัยกุล. ระบบการจัดหาทนายความให้แก่จำเลยในคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2547.
- ทัศนีย์ แก้วพิลา. สิทธิการมีทนายความในคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขา
นิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- ธีรพันธ์ รัชมีทัต. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส. พระนคร : บำรุงนุกุลกิจ, 2505.

- ชานินทร์ ทรัพย์วิเชียร. การช่วยเหลือทางกฎหมายในต่างประเทศ (The Legal Aid). คุณภาพ 6 , 2 (2502).
- นิตยา สิมมาพันธ์. องค์กรให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายของรัฐในคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- บันทึกกรมตำรวจที่ 0610/11611 ลงวันที่ 21 กันยายน 2527 เรื่อง คำแนะนำแนวทางปฏิบัติในการพบและปรึกษาทนายความ การเยี่ยม การรักษาพยาบาล และการสืบพยานไว้ก่อน ตาม พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 15) พ.ศ.2527. ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- ปรีดี เกษมทรัพย์. นิติปรัชญา. กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.
- พนัส ทัศนียานนท์. สิทธิมนุษยชน. วารสารธรรมศาสตร์ 12 , 3 (2526).
- พิชัย จำเพชร. ความพึงพอใจของจำเลยต่อทนายความขอแรง ศึกษาเฉพาะกรณีศาลจังหวัดเพชรบุรี. งานวิจัยในหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ 4 วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม, 2542.
- ระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 173 พ.ศ. 2548 ข้อ 8
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.
- เลิศลักษณ์ ลาภหลาย. ปัญหาและแนวทางของรัฐในการจัดหาทนายความแก่ผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี, สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- วิญญู เครื่องงาม. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน. วารสารอัยการ 2 , 13 (2522).
- สถิตย์ รัชฎกิจจานิจ. ทนายความขอแรง ความจริงที่สังคมควรรู้. วารสารสภาพทนายความ 40 , 10 (ตุลาคม – พฤศจิกายน 2545).
- ศักดิ์ กอแสงเรือง. การช่วยเหลือผู้ต้องหาและจำเลยของสภาพทนายความ. เอกสารประกอบการเสวนาทางวิชาการ เรื่อง การช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้ต้องหาและจำเลย การสร้าง ความเสมอภาคและความยุติธรรมในระบบการดำเนินคดีอาญาของไทย, 9 มกราคม 2546 ณ เนติบัณฑิตยสภา (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่)
- สัมพันธ์ ปิ่นตะพาน. ทัศนคติของประชาชนต่อบริการทางกฎหมายของทนายความอาสาของสภาทนายความแห่งประเทศไทย : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี, สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

สุจินต์ ทิมสุวรรณ. ปัญหาบางประการในการสอบสวนคดีอาญา. วารสารอัยการ 20, 5 (2525).

อนัญญา งานสิริพร. การจัดหาทนายโดยรัฐในคดีอาญา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี, สาขา นิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

อุทัย วิเศษสมิต. การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอันเกี่ยวกับกฎหมายอาญาและวิธีพิจารณาความอาญา. คฤหาศ 4, 7 (2503).

ภาษาอังกฤษ

Ashworth, A. The Criminal Process – An Evaluative study. Oxford: Oxford University Press, 1998.

Sanders, A., and Young, R. Criminal Justice. second edition, London : Butterworth ,2000.

Allen, et al. COMPREHENSIVE CRIMINAL PROCEDURE. New York: Aspen Publisher, 2001.

Bucy. WHITE COLLAR PRACTICE: CASES AND MATERIALS. 3rd Edit, Minnesota: THOMSON/WEST GROUP COMPANY, 2004.

Criminal Defence Service at Police Station and in Court, available from
<<http://www.legalservice.gov.uk/leaflets/lsc/cds-ps-court> >, (last visited April 20, 2005).

EMANUEL. CRIMINAL PROCEDURE. NEW YORK: ASPEN PUBLISHER, 2003.

George T.Felkense. The Criminal Justice System. Englewood Cliffs: Prentice – Hall Inc., 1973.

Goodpaster, G. The Trial for Life: Effective Assistance of Counsel in Death Penalty Cases. 58 N. Y. U. L. Rev. 299, 343 (1983).

Hazard, et al. The Law and Ethics of Lawyering. 4th Edit, New York: Foundation Press, 2005.

Kamisar, et al. MODERN CRIMINAL PROCEDURE: CASES – COMMENTS – QUESTIONS. 10th Edit., Minnesota: THOMSON/WEST GROUP COMPANY, 2002.

Kamisar, et al. ADVANCED CRIMINAL PROCEDURE: CASES, COMMENTS AND QUESTIONS. 11th Edit., Minnesota: THOMSON/WEST GROUP COMPANY, 2005.

Lord Chancellor's Department . Legal Aid – Targeting Need. CM.2854 London : HMSO , 1995.

Legal Information Institute (LII), American Legal Ethics Library, ABA Model Rules of Professional Conduct (2004), available from,
<http://www.law.cornell.edu/ethics/aba/current/ABA_CODE.HTM>, (last visited July 2006) .

- NLADA Guidelines for Legal Defense Systems in the United States, 2.18 Administration of Defense System Funds.
- National Legal Aid & Defender Association, "History of Right to Counsel," available from, < http://www.nlada.org/About/About_HistoryDefender> , (last visited November 20, 2005).
- Spangenberg, R. L., and Beeman, M. L. Indigent Defense System in The United States .58 WTR Law and Contemp.Probs.31(1995).
- Stephen Gillers. THE AMERICAN LEGAL PROFESSIONAL in Fundamentals of American law Alan B. Morrison ed., New York: Oxford University Press Inc,1996.
- Tamara Goriely. The Government's Legal Aid Reforms in A.A.S. Zuckerman and Ross Cranston , Reform of Civil Procedure: Essay on Access to Justice. Oxford University Press,1995.
- United States Department of Justice, Bureau of Justice Assistance, "Compendium of Standards for Indigent Defense Systems: A Resource Guide for Practitioners and Policymakers," available from, <<http://www.ojp.usdoj.gov/indigentdefense/compendium/standardsv1/welcome.html>>, vol. I, (last visited December 16, 2005).
- United States House of Representatives, "Amendments to the constitution," available from, < <http://www.house.gov/Constitution/Amend.html>> ,(last visited November 29, 2005).

ภาคผนวก

หมวด ก.**Fourteenth Amendment**

Section 1. All persons born or naturalized in the United States, and subject to the jurisdiction thereof, are citizens of the United States and of the State wherein they reside. No State shall make or enforce any law which shall abridge the privileges or immunities of citizens of the United States; nor shall any State deprive any person of life, liberty, or property, without due process of law; nor deny to any person within its jurisdiction the equal protection of the laws.

Section 2. Representatives shall be apportioned among the several States according to their respective numbers, counting the whole number of persons in each State, excluding Indians not taxed. But when the right to vote at any election for the choice of electors for President and Vice President of the United States, Representatives in Congress, the Executive and Judicial officers of a State, or the members of the Legislature thereof, is denied to any of the male inhabitants of such State, being twenty-one years of age, and citizens of the United States, or in any way abridged, except for participation in rebellion, or other crime, the basis of representation therein shall be reduced in the proportion which the number of such male citizens shall bear to the whole number of male citizens twenty-one years of age in such State.

Section 3. No person shall be a Senator or Representative in Congress, or elector of President and Vice President, or hold any office, civil or military, under the United States, or under any State, who, having previously taken an oath, as a member of Congress, or as an officer of the United States, or as a member of any State legislature, or as an executive or judicial officer of any State, to support the Constitution of the United States, shall have engaged in insurrection or rebellion against the same, or given aid or comfort to the enemies thereof. But Congress may by a vote of two-thirds of each House, remove such disability.

Section 4. The validity of the public debt of the United States, authorized by law, including debts incurred for payment of pensions and bounties for services in suppressing insurrection or rebellion, shall not be questioned. But neither the United States nor any State shall assume or pay any debt or obligation incurred in aid of insurrection or rebellion against the

United States, or any claim for the loss or emancipation of any slave; but all such debts, obligations and claims shall be held illegal and void.

Section 5. The Congress shall have power to enforce, by appropriate legislation, the provisions of this article.

ผนวก ข

ตัวแบบจริยธรรมและมาตรฐานความประพฤติ สำหรับนักกฎหมายของสมาคมเนติบัณฑิตอเมริกัน (ABA Model Rules of Professional Conduct)

สมาคมเนติบัณฑิตอเมริกัน ได้เสนอทบทวนบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎเกณฑ์ว่าด้วยจริยธรรมและมาตรฐานความประพฤติสำหรับนักกฎหมาย ฉบับปี ค.ศ. 2002 ที่ได้รับการรับรองไว้ตั้งแต่วันที่ 5 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2002 และแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้งในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2002 นั้นเอง โดยในปัจจุบัน ABA Model Rules of Professional Conduct¹ มีบทบัญญัติที่สำคัญๆ ประกอบด้วย 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ได้แก่ บททั่วไป ขอบเขต และบทนิยาม (Preamble, scope, terminology)

ส่วนที่ 2 ได้แก่ กฎเกณฑ์แห่งวิชาชีพนักกฎหมาย (Rules) และ

ส่วนที่ 3 ได้แก่ ข้อเสนอแนะ (Comments)

ผู้เขียนขอนำมากล่าวไว้ในที่นี้ เฉพาะส่วนที่เห็นว่าอาจนำมาใช้ปรับปรุงแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพของทนายเป็นการทั่วไป ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1

บททั่วไป ขอบเขต และ บทนิยาม

บททั่วไป: ว่าด้วยหน้าที่ความรับผิดชอบของนักกฎหมาย (PREAMBLE: A LAWYER'S RESPONSIBILITIES)

[1] นักกฎหมาย ในฐานะที่เป็นสมาชิกแห่งผู้มีวิชาชีพ หมายถึง ตัวแทนของลูกค้า (a representative of clients) เจ้าหน้าที่ในระบบกฎหมาย (an officer of the legal system) และยังเป็นบุคคลสาธารณะ (a public citizen) ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นพิเศษต่อคุณภาพของกระบวนการยุติธรรม (the quality of justice)

¹ สำหรับบทบัญญัติในภาษาอังกฤษ โปรดดู Legal Information Institute (LII), American Legal Ethics Library, ABA Model Rules of Professional Conduct (2004), available at, <http://www.law.cornell.edu/ethics/aba/current/ABA_CODE.HTM> , (last visited July 2006)

[2] ในฐานะตัวแทนของลูกค้า นักกฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่หลายประการ เช่น ในฐานะผู้คำให้คำปรึกษา (advisor) นักกฎหมายต้องให้คำแนะนำ แก่ลูกค้าที่จะต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่ลูกค้าถึงสิทธิและหน้าที่ของเขา และจะต้องอธิบายถึงแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของตนในกระบวนการทางกฎหมาย

ในฐานะทนายความแล้ว (advocate) ทนายความจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนในการต่อสู้คดีเสมือนเป็นคู่ความเอง ภายใต้กฎเกณฑ์แห่งระบบกล่าวหา ในฐานะผู้ทำหน้าที่ประนีประนอมยอมความ (negotiator) นักกฎหมาย จะต้องแสวงหาข้อตกลงที่เป็นประโยชน์แก่ลูกค้าของตน แต่จะต้องอยู่บนพื้นฐานแห่งหลักการที่ซื่อสัตย์ในการเจรจาต่อรองกับคู่กรณีที่พิพาทด้วย ในฐานะผู้ประเมินผล (evaluator) นักกฎหมายจะต้องตรวจสอบและรายงานการพิจารณาวิเคราะห์ เกี่ยวกับกิจการของลูกค้าในทางกฎหมายที่ได้รับมอบหมาย หรือ แก่องค์กรอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

[3] หน้าที่ของนักกฎหมาย ยังรวมถึงหน้าที่ดังนี้ นักกฎหมาย อาจจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในฐานะบุคคลที่สามที่เป็นกลาง (a third-party neutral) ที่ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้การเจรจาแก้ไข ปัญหาข้อขัดแย้งบรรลุผล ซึ่งนักกฎหมายจะต้องปฏิบัติ ตามกฎเกณฑ์ ข้อ 1.12 และข้อ 2.4 เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีกฎเกณฑ์ที่ผู้มีความรู้กฎหมาย แต่ไม่ได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติหน้าที่ดังเช่นนักกฎหมาย ก็จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หากปฏิบัติหน้าที่ข้างต้น เช่นว่า นักกฎหมายที่ประพฤติผิด หรือ โกง แม้ในทางธุรกิจของตนเอง ก็จะต้องถูกดำเนินการทางจริยธรรม หากความประพฤตินั้น เกี่ยวข้องกับความไม่สุจริต การฉ้อโกง หลอกลวง หรือ การแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ตามกฎเกณฑ์ ข้อ 8.4

[4] นักกฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความสามารถ (competent) รวดเร็ว (prompt) และขยันขันแข็ง (diligent) นักกฎหมายจะต้องสามารถทำความเข้าใจกับลูกค้าของคุณเกี่ยวกับการดำเนินการในฐานะตัวแทนทางคดี ต้องรักษาความลับของลูกค้าที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความ เว้นแต่ มีกฎเกณฑ์ว่าด้วยจริยธรรมนักกฎหมายและกฎหมายอื่น ๆ กำหนดให้ต้องเปิดเผย

[5] การปฏิบัติหน้าที่ของนักกฎหมาย จะต้องสอดคล้องกับบทบัญญัติตามกฎหมายอื่น ไม่ว่าจะกระทำในหน้าที่ตัวแทนของลูกค้า และหน้าที่แห่งกิจการทนายความ และในความสัมพันธ์ส่วนตัว นักกฎหมายจะต้องใช้กระบวนการทางกฎหมายในทางที่ชอบด้วยกฎหมาย และจะต้องไม่ปฏิบัติกรใด ๆ ในทางข่มขู่ผู้อื่น นักกฎหมายจะต้องแสดงถึงความเคารพในระบบกฎหมาย และเคารพต่อบุคคลอื่นที่มีหน้าที่ตามระบบกฎหมาย รวมถึงผู้พิพากษา นักกฎหมายด้วยกัน และ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ทนายความ หากจำเป็นทนายความจะต้องโต้แย้งการกระทำของเจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐ และจะต้องยื่นคัดค้านที่ตัวแทนของลูกความตามระบบกฎหมายด้วย

[6] นักกฎหมาย ในฐานะเป็นบุคคลสาธารณะ (public citizen) นักกฎหมายจะต้องแสวงหาแนวทางเพื่อพัฒนากฎหมาย แนวทางการเข้าถึงการให้บริการทางกฎหมาย การบริหารงานยุติธรรม และคุณภาพในการให้บริการทางกฎหมาย ตามวิชาชีพกฎหมาย ในฐานะสมาชิกแห่งองค์กรผู้ได้รับการฝึกฝนทางวิชาชีพกฎหมายแล้ว นักกฎหมายจะต้องแสวงหาความรู้ให้เหนือกว่ามาตรฐานที่ทนายความจะพึงให้แก่ลูกความ และใช้ความรู้นั้นในการปฏิรูปการปฏิบัติเพื่อให้มีความรู้ที่มั่นคงและแข็งแกร่งยิ่งขึ้นไป นอกจากนี้ นักกฎหมาย ก็ควรจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจและความเชื่อมั่นแก่สังคมถึงระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เนื่องจากกว่า สถาบันทางกฎหมายตามระบอบประชาธิปไตยนั้น จะดำรงอยู่ได้ก็ด้วยการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนของปวงชนอันมีผลให้สามารถดำรงรักษาความชอบธรรมในการใช้อำนาจที่มีต่อไปได้ นักกฎหมาย จะต้องใส่ใจต่อความไม่เพียงพอของกระบวนการยุติธรรม และข้อเท็จจริงที่ว่าประชาชนผู้ยากไร้ ไม่อาจจะเข้าถึงการให้บริการทางกฎหมายได้ ดังนั้น นักกฎหมายทุกคน จึงต้องอุทิศตนและทรัพยากร เพื่อสนับสนุนให้ทุกคนไม่ว่าจะมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจหรือสถานะทางสังคมให้เข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียม ด้วยเหตุนี้ นักกฎหมาย จึงต้องให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน เพื่อให้วัตถุประสงค์ดังกล่าวสัมฤทธิ์ผล และต้องช่วยเหลืองานด้านผลประโยชน์ สาธารณะ

[7] มาตรฐานทางจริยธรรมและหน้าที่ของนักกฎหมาย ได้ถูกบัญญัติไว้ตามกฎเกณฑ์นี้ รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติ (Substantive and procedural law) อย่างไรก็ตาม แท้จริงแล้ว ความประพฤตินักกฎหมาย ยังถูกควบคุมด้วยมโนธรรมสำนึกเฉพาะบุคคล (Personal conscience) และการเห็นพ้องต้องกันของนักกฎหมายด้วยกัน (approbation of professional peer) นักกฎหมาย ต้องมีการรักษาระดับความชำนาญในวิชาชีพไว้อย่างสูงสุดตลอดเวลา ต้องพัฒนาความรู้ทางกฎหมายและมาตรฐานการปฏิบัติงาน และจะต้องดำรงตนเป็นตัวอย่างที่น่ายกย่องตามแบบฉบับนักกฎหมายในอุดมคติที่มีหน้าที่ให้บริการสาธารณะ (Public service)

[8] หน้าที่ความรับผิดชอบของนักกฎหมายในฐานะผู้แทนของลูกความ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของระบบกฎหมายและบุคคลสาธารณะ โดยปกติแล้วจะมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน ด้วยเหตุนี้ เมื่อคู่ความฝ่ายพิพาทได้มีทนายความเป็นตัวแทนแล้ว ทนายความจะต้องต่อสู้คดีด้วยความเข้มแข็งเสมือนดังเป็นลูกความเอง ทนายความจะต้องสงวนรักษาความลับของลูกความไว้ เนื่องจากว่า เป็นการรักษาผลประโยชน์สาธารณะ เพราะจะทำให้ประชาชนเต็มใจที่จะเข้าถึงบริการทางกฎหมาย ซึ่งท้ายที่สุด

จะทำให้ประชาชนต้องปฏิบัติตามหน้าที่ที่มีตามกฎหมายด้วย หากประชาชนเชื่อว่าสิ่งที่เขาสื่อสารกับทนายความจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ

[9] ในการปฏิบัติหน้าที่ทนายความ เป็นธรรมดาที่จะต้องมีความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ของลูกความ กับผลประโยชน์ของกระบวนการยุติธรรม และผลประโยชน์ในการดำเนินกิจการของตนเอง กฎเกณฑ์นี้ได้กำหนดกรอบและแนวทางในการแก้ไขการขัดกันแห่งประโยชน์ไว้ อย่างไรก็ตาม มีหลายประเด็นปัญหาที่ยุ่งยากเกิดขึ้นเนื่องจากการใช้ดุลพินิจทางวิชาชีพทนายความ การแก้ไขปัญหาดังกล่าว นักกฎหมายจะต้องใช้ดุลพินิจที่ละเอียดอ่อนและพื้นฐานทางศีลธรรม ภายใต้กฎเกณฑ์พื้นฐานแห่งกฎเกณฑ์นี้ ที่กำหนดคตินี้ของนักกฎหมายที่จะต้องปกป้องผลประโยชน์ที่ชอบด้วยกฎหมายของลูกความอย่างเข้มแข็ง ภายในขอบเขตของกฎหมาย และมาตรฐานทางจริยธรรม ด้วยความสุภาพและมีวัฒนธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องในกรณีพิพาทนั้น

[10] โดยปกติแล้ว มาตรฐานวิชาชีพกฎหมายนั้น ได้ถูกกำหนดโดยกลุ่มนักกฎหมายด้วยกันเอง แม้วิชาชีพอื่นจะมีอำนาจในการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการประกอบวิชาชีพของตนเอง แต่นักกฎหมายมีลักษณะพิเศษยิ่งกว่า เพราะมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดเป็นพิเศษระหว่างวิชาชีพกับกระบวนการทางการบังคับใช้กฎหมายของรัฐ โดยมาตรฐานวิชาชีพนักกฎหมายส่วนใหญ่ นั้น อยู่ภายใต้การควบคุมโดยองค์กรศาล

[11] เพื่อเป็นการเสริมสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพกฎหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์แล้ว การควบคุมโดยรัฐบาลจึงเป็นเรื่องที่ควรหลีกเลี่ยง การออกกฎเกณฑ์ในการควบคุมตนเองของผู้มีวิชาชีพด้วยกัน จะช่วยผดุงความเป็นอิสระในวิชาชีพกฎหมายให้ปลอดจากการครอบงำของรัฐบาล ความมีอิสระของวิชาชีพกฎหมาย ยังเป็นส่วนสำคัญในการธำรงรักษาให้รัฐบาลปฏิบัติงานภายใต้กฎหมาย เพราะจะทำให้การใช้อำนาจโดยไม่ชอบของรัฐบาลนั้น ถูกโต้แย้งได้ง่ายกว่า หากวิชาชีพกฎหมายมีความเป็นอิสระจากองค์กรของรัฐบาล

[12] เพื่อให้วิชาชีพกฎหมาย มีอิสระในการออกกฎเกณฑ์เพื่อการควบคุมตนเอง (self-regulation) มีความชอบธรรม องค์กรวิชาชีพกฎหมาย มีความรับผิดชอบที่จะต้องสร้างหลักประกัน ว่ากฎเกณฑ์ดังกล่าว เป็นการสนองตอบต่อผลประโยชน์สาธารณะ และไม่ได้จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของนักกฎหมายด้วยกันเองเท่านั้น นักกฎหมายทุกคน จึงมีความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นี้ และนักกฎหมายทุกคน จะต้องถูกควบคุมโดยการสังเกตการณ์จากเพื่อนร่วมวิชาชีพนักกฎหมายใน

การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นี้ การละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ เป็นการทำลายอิสระของวิชาชีพ และผลประโยชน์ของสาธารณะในตัวเอง

[13] นักกฎหมาย มีบทบาทสำคัญในการธำรงรักษาสังคม การปฏิบัติตามหน้าที่นี้ นักกฎหมายจะต้องมีความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ และความสัมพันธ์ของนักกฎหมายที่มีต่อระบบกฎหมาย ซึ่งกฎเกณฑ์นี้ มุ่งที่จะสร้างข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อให้ นักกฎหมายได้ปฏิบัติเพื่อบรรลุมอบบทบาทดังกล่าวได้

ขอบเขต (SCOPE) ของกฎเกณฑ์นี้

[14] กฎเกณฑ์ต่อไปนี้เป็นกฎเกณฑ์แห่งเหตุผล ซึ่งจะถูกตีความเพื่อวัตถุประสงค์ของการเป็นผู้แทนแห่งวิชาชีพกฎหมาย และเป็นกฎเกณฑ์แห่งกฎหมายโดยตัวของมันเอง กฎเกณฑ์บางข้อมีค่าบังคับ (imperatives) แม้จะบัญญัติโดยใช้คำว่า “ควร” หรือ shall ก็ตาม ซึ่งกฎเกณฑ์ดังกล่าวจะใช้เป็นมาตรฐานในการพิจารณาคดีมรรยาตนักกฎหมาย แต่กฎเกณฑ์บางประการ เป็นคำแนะนำ ซึ่งจะบัญญัติไว้โดยใช้คำว่า “อาจจะ” หรือ May ซึ่งนักกฎหมาย อาจจะใช้เป็นแนวทางในการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ซึ่งองค์กรควบคุมวิชาชีพโดยปกติ จะไม่ดำเนินการทางวินัย หากนักกฎหมาย ได้ใช้ดุลพินิจในขอบเขตดังกล่าว กฎเกณฑ์อื่น ๆ อาจจะกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างนักกฎหมาย กับผู้อื่น ซึ่งบางส่วนเป็นข้อบังคับเด็ดขาด และใช้ในการพิจารณาคดีวินัย ซึ่งจะมีกำหนดไว้อย่างชัดเจนในกฎเกณฑ์ดังกล่าว แต่ในส่วนของข้อเสนอแนะ (Comments) แม้จะบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำว่า Shall ก็ไม่ได้มีผลบังคับดังเช่นกฎเกณฑ์ที่กล่าวข้างต้น เป็นแต่เพียงแนวทางในการใช้ดุลพินิจของนักกฎหมายเท่านั้น

[15] กฎเกณฑ์ต่อไปนี้อยู่บนสมมุติฐานว่า เป็นบริบทสำคัญที่จะกำหนดบทบาทของนักกฎหมาย ซึ่งบริบทของกฎเกณฑ์ดังกล่าว ยังรวมไปถึงข้อบัญญัติของศาลและผู้พิพากษา รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตทนายความ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของนักกฎหมาย รวมถึงกฎหมายที่เป็นสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติทั่วไปด้วย ส่วนข้อเสนอแนะนั้น บางกรณีอาจจะใช้เป็นตัวกระตุ้นให้นักกฎหมายจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายอื่น ๆ

[16] การยินยอมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นี้ รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ นั้น โดยเนื้อแท้ของมันแล้ว ประการแรก จะขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความเข้าใจและสมัครของนักกฎหมายเอง ประการที่สอง ขึ้นอยู่กับแรงกดดันของเพื่อนร่วมวิชาชีพกฎหมายและสาธารณชน ประการสุดท้าย หากกรณีจำเป็น การลงทัณฑ์ตามกระบวนการทางวินัย ก็จะถูกใช้เป็นมาตรการผลักดันให้นักกฎหมายปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นี้ อย่างไรก็ตาม กฎเกณฑ์นี้ เป็นเพียงกรอบ แห่งมาตรฐานทางจริยธรรมและศีลธรรมเท่านั้น หาได้

เป็นที่สุดไม่ เพราะไม่อาจจะการกำหนดกฎเกณฑ์ดังกล่าวให้สมบูรณ์ครอบคลุมไปทุกกรณีที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของมนุษย์ได้

[17] เพื่อประโยชน์แห่งการวินิจฉัยอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของนักกฎหมายแล้ว หลักการสำคัญที่ปรากฏในกฎเกณฑ์นี้ จึงจะต้องวินิจฉัยก่อนว่า ทนายความ กับผู้อื่น มีความสัมพันธ์กันในทางกฎหมายอยู่จริงหรือไม่ (A client-lawyer relationship) ซึ่งจะต้องมีข้อเท็จจริงปรากฏก่อนว่า ลูกความ ได้ร้องขอรับบริการทางกฎหมายจากทนายความและทนายความตกลงที่จะดำเนินการให้เสียก่อน ทนายความจึงมีหน้าที่ต่อลูกความ เว้นแต่ บางกรณีที่หน้าที่ของนักกฎหมายเกิดขึ้นโดยผลของกฎหมาย เช่น หน้าที่ในการเก็บรักษาความลับของลูกความ ตามกฎข้อ 1.6 การพิจารณาว่ามีความสัมพันธ์ดังกล่าวเกิดขึ้นหรือไม่ อาจจะพิจารณาได้จากสภาพแวดล้อมกรณี และอาจจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง

[18] ภายใต้กฎเกณฑ์หลายประการ รวมถึง รัฐธรรมนูญ รัฐบัญญัติ และ กฎเกณฑ์แห่งกฎหมายจารีตประเพณี (Common law) หน้าที่ความรับผิดชอบของนักกฎหมายที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยังรวมถึงอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับประเด็นข้อกฎหมาย ซึ่งโดยปกติ จะอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ เช่นเกี่ยวกับนักกฎหมายทั่วไป กับลูกความของตน เป็นต้นว่า นักกฎหมายที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจจะมีอำนาจในการตัดสินใจกระทำแทนรัฐบาลที่จะตกลงระงับข้อพิพาท หรือ ที่จะอุทธรณ์ตามระบบกฎหมาย ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในอำนาจของอัยการสูงสุด พนักงานอัยการประจำรัฐ และนักกฎหมายอื่น ๆ ของรัฐบาลด้วย รวมถึงผู้ควบคุมดูแลนักกฎหมายดังกล่าวด้วย ซึ่งนักกฎหมายเหล่านี้ อาจจะเป็นผู้แทนหน่วยงานของรัฐได้หลายคราวและหลายองค์กรในเวลาเดียวกัน ซึ่งโดยปกติหากเป็นทนายความในภาคเอกชนแล้ว ไม่อาจจะเป็นผู้แทนให้แก่ลูกความหลายคนในเวลาเดียวกันได้ (represent multiple private clients) กฎเกณฑ์นี้ จึงไม่มีผลเป็นการยกเลิกอำนาจหน้าที่ของนักกฎหมายในภาครัฐดังกล่าวแต่ประการใด

[19] การไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์นี้ โดยปกติจะเป็นการนำไปสู่กระบวนการพิจารณาทางวินัย การประเมินความผิดของนักกฎหมายดังกล่าว จะอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และสภาพแวดล้อม ในขณะเวลาที่มีการกระทำการละเมิดกฎเกณฑ์ ภายใต้ข้อเท็จจริงที่ว่า นักกฎหมายจะต้องปฏิบัติงานภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ไม่แน่นอนและมีข้อมูลไม่ครบถ้วนในขณะนั้น การพิจารณาว่ามีการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือไม่ และจะลงโทษร้ายแรงเพียงใดนั้น จึงต้องพิจารณาจากสภาวะแวดล้อมทั้งหมด เป็นต้นว่า เจตนากระทำผิดหรือไม่ ผลความร้ายแรงของการฝ่าฝืน ข้อเท็จจริงประการอื่น ๆ รวมถึง ประวัติการกระทำผิดกฎเกณฑ์ในอดีต ก็จะต้องถูกนำมาพิจารณาประกอบด้วย

[20] ถ้าฟังข้อเท็จจริงที่ว่า มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์นี้ หากใช้เป็นพื้นฐานแห่งมูลเหตุที่จะให้ฟ้องร้อง และไม่ใช่สิ่งที่จะใช้เป็นข้อสันนิษฐานทางกฎหมายว่า หน้าที่ของนักกฎหมายได้ถูกละเมิดแล้ว กฎเกณฑ์นี้ เป็นแนวทางในการพิจารณาวินิจฉัยของนักกฎหมาย หากใช้เป็นพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดสิทธิในการฟ้องร้องคดีทางแพ่ง อย่างไรก็ตาม การละเมิดกฎเกณฑ์นี้ อาจจะใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาว่ามีการละเมิดกฎเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานแห่งความประพฤติของนักกฎหมายแล้ว

[21] ข้อเสนอแนะ (comment) ที่ปรากฏอยู่ตอนท้ายของกฎเกณฑ์นี้ จะอธิบายและให้ความหมายรวมถึงวัตถุประสงค์ของกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ส่วนอธิบาย และขอบเขตของกฎเกณฑ์ที่กล่าวไปแล้ว ได้แสดงให้เห็นทิศทางการบังคับใช้กฎ ส่วนข้อเสนอแนะ มีวัตถุประสงค์ในการช่วยตีความ แต่บทบัญญัติในกฎเกณฑ์เท่านั้น ที่มีค่าบังคับทางกฎหมาย

ส่วนที่ 2

กฎเกณฑ์ (Rule)

กฎข้อที่ 1.0 บทนิยามศัพท์ (Rule 1.0: TERMINOLOGY)

- (a) ความเชื่อ (Belief) หมายถึง กรณีที่บุคคลนั้นมีความเชื่อว่ามีข้อเท็จจริงนั้นอยู่จริง ซึ่งอาจจะอนุมานได้จากสภาวะแวดล้อมก็ได้
- (c) รู้ (Knowingly) หมายถึง การรู้ข้อเท็จจริงในกรณีปัญหาอย่างแท้จริง ซึ่งอาจจะอนุมานได้จากสภาวะแวดล้อมก็ได้
- (h) ความสมเหตุสมผล หรือ เหตุอันสมควร (Reasonable) จะพิจารณาได้จากข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับความประพฤตินักกฎหมาย ที่ปฏิบัติหน้าที่ที่มีระมัดระวังและมีความสามารถเช่นผู้มีวิชาชีพนักกฎหมาย

[หมายเหตุ ผู้เขียน ได้นำคำนิยามศัพท์บางส่วนเท่านั้น มาบันทึกไว้ใน ณ ที่นี้]

ความสัมพันธ์ระหว่างทนายและลูกความ

CLIENT-LAWYER RELATIONSHIP

กฎข้อที่ 1.1 ความสามารถ (Rule 1.1: Competence)

นักกฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อลูกความอย่างเป็นผู้มีความสามารถ การปฏิบัติหน้าที่อย่างสามารถนั้น จะต้องประกอบด้วย ความรู้ทางกฎหมาย ความชำนาญในทางกฎหมาย ตลอดจนถึง การเตรียมพร้อมที่จำเป็นอย่างสมเหตุสมผลในการปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนของลูกความนั้น

กฎข้อที่ 1.2 ขอบอำนาจของการเป็นตัวแทนและอำนาจหน้าที่ระหว่างลูกความกับทนาย (Scope of Representative and Allocation of Authority between Client and Lawyer)

(a) ภายใต้บทบัญญัติในวรรค (c) และ (d) ทนายความจะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามการตัดสินใจของลูกความที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การตั้งทนายความเป็นตัวแทน และ ภายใต้ข้อบังคับที่ 1.4 ทนายความจะต้องปรึกษารือกับลูกความถึงวิธีการในการต่อสู้คดี ทนายความจะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามการตัดสินใจของลูกความในคดีแพ่งว่าจะยินยอมประนีประนอมตกลงระงับข้อพิพาทหรือไม่ ส่วนในคดีอาญา ทนายความจะต้องปฏิบัติตามการตัดสินใจของลูกความ ภายหลังจากที่ได้ปรึกษารือกันแล้ว เกี่ยวกับประเด็นที่จะยอมรับสารภาพหรือไม่ จะสละสิทธิการมีลูกขุนหรือไม่ และ กรณีลูกความจะเบิกความในชั้นศาลหรือไม่

(b) การปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนของทนายความ รวมถึง การปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนที่เกิดจากการแต่งตั้งโดยศาลนั้น ไม่ได้ก่อให้เกิดการสนับสนุนหรือยอมรับทัศนคติในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม หรือ ศีลธรรม หรือ กิจกรรมของลูกความนั้นแต่ประการใด

(c) ทนายความอาจจะกำหนดขอบเขตการเป็นตัวแทนของลูกความได้ หากการจำกัดขอบเขตดังกล่าวนี้เป็นเรื่องที่เหมาะสม ผล ภายใต้อาณัติและลูกความได้ให้ความยินยอมต่อการจำกัดขอบอำนาจของทนายความ (หลังจากที่ทนายความได้ปรึกษารือและอธิบายถึงมูลเหตุกับลูกความอย่างเพียงพอและเข้าใจดีแล้ว)

(d) ทนายความจะต้องไม่ให้คำปรึกษาแก่ลูกความในการกระทำผิดกฎหมาย หรือ ช่วยเหลือลูกความเกี่ยวกับพฤติกรรมซึ่งทนายได้รู้อยู่แล้วเป็นการกระทำผิดอาญาหรือการฉ้อโกง แต่ทนายความอาจจะถกเถียงถึงผลลัพธ์ทางกฎหมายของวิธีการที่ลูกความได้นำเสนอมานั้น และอาจจะให้

คำปรึกษาหรือ ช่วยเหลือลูกค้าของตนที่จะตัดสินใจโดยสุจริตเกี่ยวกับความชอบด้วยวิธีการ
ชอบเขต ความหมาย และ การประยุกต์ใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้

กฎเกณฑ์ข้อ 1.3 ความมานะบากบั่น (Rule 1.3: Diligence)

นักกฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความมานะบากบั่นอย่างสมเหตุสมผล และจะต้องมี
ความพร้อมในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนของลูกค้าอยู่ตลอดเวลา

กฎเกณฑ์ข้อ 1.4 การติดต่อสื่อสาร (Rule 1.4: Communication)

(a) นักกฎหมายจะต้อง:

(1) โดยทันทีทันใด แจ้งข้อเท็จจริงแก่ลูกค้าเกี่ยวกับการตัดสินใจหรือสภาวะแวดล้อม
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหลังจากที่ทนายความและลูกค้าได้ปรึกษาหารือกัน โดยทนายความได้อธิบายผลและทางเลือกทางกฎหมายภายใต้ข้อตกลงระหว่างทนายความและลูกค้าเกี่ยวกับการ
เป็นผู้แทน

(2) มีการปรึกษาหารือกับลูกค้าอย่างสมเหตุสมผลเกี่ยวกับวิธีการต่อสู้คดีเพื่อให้
วัตถุประสงค์ในการตั้งทนายความบรรลุผล

(3) จะต้องแจ้งข้อเท็จจริงและสถานภาพเกี่ยวกับผลการดำเนินการทางคดีให้แก่
ลูกค้าทราบอย่างสมเหตุสมผล

(4) โดยทันทีทันใด ปฏิบัติตามคำร้องขอเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลตามกฎหมาย และ

(5) ปรึกษาหารือกับลูกค้าเกี่ยวกับข้อจำกัดใด ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของทนายความ
เมื่อทนายความได้รู้ว่าลูกค้าคาดหวังความช่วยเหลือทางกฎหมายที่ขัดต่อหลักเกณฑ์ที่ปรากฏใน
กฎเกณฑ์นี้ หรือ กฎหมายอื่นๆ

(b) นักกฎหมายจะต้องอธิบายสาระัตถะที่จำเป็นทั้งหลายทั้งปวงอย่างสมเหตุสมผล ทั้งเพื่อให้
ลูกค้าสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตัวแทนของทนายความได้

กฎเกณฑ์ข้อ 1.5 ค่าธรรมเนียม (Rule 1.5: Fees)

(a) นักกฎหมายจะต้องไม่ทำการตกลงเกี่ยวกับค่าจ้าง หรือ เก็บค่าใช้จ่ายในจำนวนที่ไม่จำเป็น
หรือไม่สมเหตุสมผล ปัจจัยที่จะนำมาใช้ในการพิจารณากำหนดค่าใช้จ่ายที่สมเหตุสมผลมี
ดังต่อไปนี้

(1) เวลาและแรงงานที่จะต้องใช้การต่อสู้คดี ความคิดสร้างสรรค์และความยุ่งยากที่จะต้องใช้ในการแก้ไขปัญหาหรือฟ้องร้อง รวมถึงความรู้ความชำนาญที่จะต้องใช้ในการให้บริการทางกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ

(2) ความเป็นไปได้ที่ชัดเจนต่อลูกค้าว่า การรับว่าความของทนายความนั้น จะทำให้ทนายความผู้นั้น ไม่อาจจะรับว่าความในคดีอื่น

(3) อัตราค่าธรรมเนียมในท้องถิ่นนั้น ๆ สำหรับการให้บริการทางกฎหมายในลักษณะเดียวกัน

(4) มูลค่าแห่งข้อพิพาทและจำนวนที่ได้รับหากชนะคดี

(5) ระยะเวลาที่เร่งรัด ซึ่งอาจจะถูกกำหนดโดยลูกค้าหรือ สภาวะแวดล้อมแห่งคดี

(6) ลักษณะเนื้อหาแห่งคดีและระยะเวลาแห่งความสัมพันธ์ระหว่างทนายความกับลูกค้าในการดำเนินการ

(7) ประสบการณ์ ชื่อเสียง และ ความสามารถของทนายความในการปฏิบัติงานให้บริการทางกฎหมาย และ

(8) อัตราค่าธรรมเนียมนั้น ได้ถูกกำหนดไว้แน่นอนหรือ เป็นอัตราค่าธรรมเนียมที่กำหนดไว้หากชนะคดี (contingent fee)

(b) ขอบเขตของการเป็นตัวแทน และพื้นฐานหรือ อัตราค่าธรรมเนียม รวมถึงค่าใช้จ่ายที่ลูกค้าต้องจ่าย ทนายความที่จะรับว่าความจะต้องมีการเจรจาและสื่อสารให้เข้าใจกับลูกค้า โดยต้องกำหนดให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร ก่อนว่าความหรือภายในเวลาที่สมเหตุสมผลหลังจากที่ได้รับว่าความให้แล้ว เว้นแต่ เมื่อทนายความจะได้เรียกร้องค่าทนายความในอัตราเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายนั้น จะต้องมีภาระแจ้งและสื่อสารให้เข้าใจแก่ลูกค้าด้วย

(c) ค่าธรรมเนียมอาจจะแปรผันไปตามผลแห่งคดี (contingent fee) ที่ทนายความได้กระทำลงไป เว้นแต่ จะต้องห้ามตามวรรค (d) หรือ ต้องห้ามโดยกฎหมายอื่น การกำหนดค่าธรรมเนียมประเภทนี้ จะต้องเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีลูกค้าลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งจะต้องบัญญัติถึงวิธีการในการกำหนดค่าธรรมเนียม รวมถึงจำนวนร้อยละที่ทนายความจะได้รับ ในกรณีที่มีการประนีประนอมยอมความ การพิจารณาคดี หรืออุทธรณ์คดี การฟ้องร้องและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งจะต้องถูกหักออกไปจากจำนวนเงินที่ได้รับหากชนะคดี และจะต้องกำหนดให้ชัดเจนไปว่า อัตราค่าใช้จ่ายดังกล่าวนั้นจะถูกหักไปก่อน หรือภายหลังจากที่ได้รับคดีหรือไม่ประการใด ข้อตกลงดังกล่าวจะต้องแจ้งไปยังลูกค้าอย่างชัดเจนถึงค่าใช้จ่ายใด ๆ ซึ่งลูกค้าจะต้องรับผิดชอบ ไม่ว่าลูกค้าจะเป็นผู้ชนะคดีหรือไม่ อีกทั้งทนายความจะต้องกล่าวสรุปอย่างชัดเจนไว้ในใบแจ้งแก่

ลูกความถึงอัตราค่าธรรมเนียม เกี่ยวกับผลแห่งคดี หากได้รับการชดเชย และจะต้องแสดงถึง ค่าใช้จ่ายที่ได้ดำเนินการไปแล้ว รวมถึงวิธีการที่ใช้ในการคำนวณค่าใช้จ่ายดังกล่าวด้วย

(d) นักกฎหมายจะต้องไม่ทำการตกลงเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมในลักษณะ Contingent fee ในสิ่งต่อไปนี้

(1) ค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากคดีประเภทความสัมพันธ์เกี่ยวกับครอบครัว (domestic relations matter) เช่น คดีหย่าร้าง หรือ ค่าเลี้ยงดู หรือ เงินสนับสนุนเกิดจากการหย่าร้าง หรือ ทรัพย์สินที่ได้จากการตกลงยอมความจากคดีดังกล่าว

(2) ค่าธรรมเนียมในคดีอาญา

(e) การแบ่งค่าธรรมเนียม ระหว่างทนายความที่ไม่ได้ปฏิบัติงานในสำนักงานทนายความเดียวกัน อาจกระทำได้ ถ้าหาก

(1) การแบ่งค่าธรรมเนียมนั้น อยู่ในสัดส่วนที่เกี่ยวกับการให้บริการทางกฎหมายที่ ดำเนินการไปโดยทนายความแต่ละคน โดยถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติและรับผิดชอบร่วมกัน

(2) ลูกความตกลงที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม รวมถึงอัตราส่วนที่ทนายแต่ละคนจะได้รับ ซึ่ง ข้อตกลงดังกล่าวจะต้องกระทำให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

(3) จำนวนค่าธรรมเนียมทั้งหมดจะต้องสมเหตุสมผล

กฎเกณฑ์ข้อ 1.6 ความลับของข้อมูลข่าวสาร (Rule 1.6: Confidentiality of Information)

(a) ทนายความจะต้องไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นตัวแทนของลูกความ เว้นแต่ ลูกความได้ให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว อย่างไรก็ตาม หากข้อเท็จจริงเป็นไปตามข้อ (b) ให้ถือว่าการเปิดเผยข้อมูลนั้น ได้รับอนุญาตแล้ว

(b) แทนทนายความอาจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นตัวแทนของลูกความได้ หากทนายความเชื่อโดยสมเหตุสมผลว่า มีความจำเป็นต้องเปิดเผย ได้แก่

(1) เพื่อป้องกันมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดต้องถึงแก่ความตายหรืออันตรายต่อร่างกาย (reasonably certain death or substantial bodily harm)

(2) เพื่อป้องกันมิให้ลูกความกระทำผิดอาญาหรือนื้อ โกง ซึ่งอาจจะเกิดผลเสียหายเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือผลประโยชน์ทางการเงินหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งลูกความได้ใช้บริการหรือ กำลังใช้บริการทางกฎหมายของทนายผู้นั้น

(3) เพื่อป้องกัน บรรเทา หรือ แก้ไขผลร้ายที่อาจจะเกิดต่อประโยชน์ทางการเงิน หรือ ทรัพย์สินของบุคคลอื่น ซึ่งมีเหตุอันควรจะเชื่อได้ว่า อาจจะเกิดผลเช่นนั้น หรือ ได้เกิดขึ้นจากการกระทำผิดทางกฎหมายอาญาหรือการฉ้อโกง จากการได้ใช้บริการทางกฎหมายจากทนายความนั้น

(4) เพื่อให้การให้บริการทางกฎหมายของทนายความนั้น ชอบด้วยกฎเกณฑ์แห่งจริยธรรมฯ นี้

(5) เมื่อทนายความกลายเป็นคู่กรณีของลูกค้าในเวลาต่อมา ในเรื่องเกี่ยวกับข้อโต้แย้งระหว่างลูกค้ากับทนายความ หรือ เพื่ออ้างเป็นข้อแก้ตัว (defense) ในคดีที่ทนายความได้ถูกกล่าวหาว่าร่วมกระทำผิดอาญาร่วมกับลูกค้า หรือ เพื่อเป็นข้อแก้ตัวในข้อกล่าวหาอันเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางศาลที่ทนายความได้กระทำลงไปในฐานะตัวแทนลูกค้า หรือ

(6) ต้องเปิดเผยตามข้อกำหนดอื่น ๆ หรือ ตามคำสั่งของศาล

กฎเกณฑ์ข้อ 1.7 การขัดกันของผลประโยชน์ (Rule 1.7 Conflict of Interest: Current Clients)

(a) เว้นแต่ที่กำหนดไว้ในวรรค (b) นักกฎหมายจะต้องไม่ว่าความให้แก่ลูกค้าคนนั้น ถ้าการเป็นตัวแทนว่าความนั้นเกี่ยวข้องกับการขัดกันของผลประโยชน์ต่อลูกค้าคนนั้นได้ การเกิดขึ้นของการจัดการของผลประโยชน์ อาจจะพิจารณาได้จาก

(1) การเป็นตัวแทนของทนายความต่อลูกค้าคนหนึ่งจะก่อให้เกิดผลร้ายต่อลูกค้าคนอื่น หรือ

(2) การเป็นตัวแทนของทนายความนั้น มีนัยสำคัญแห่งอันตรายจากการเป็นตัวแทนให้แก่ลูกค้าคนใดคนหนึ่งหรือหลายคน โดยอันตรายที่ว่านั้น เกิดจากความรับผิดชอบในหน้าที่ของทนายความผู้นั้น ต่อลูกค้าคนอื่น ไม่ว่าจะเป็ลูกค้าคนเดิม หรือ บุคคลที่สาม หรือ โดยผลประโยชน์ส่วนตัวของทนายความนั่นเอง

(b) ไม่ว่าจะมึกรณีผลประโยชน์ขัดกันจากการว่าความตามกรณีข้างต้นหรือไม่ก็ตาม ทนายความอาจเป็นตัวแทนแก่ลูกค้าได้ ถ้าหากว่า

(1) ทนายความมีเหตุอันสมเหตุสมผลที่จะเชื่อได้ว่า ตนจะสามารถธำรงรักษาการปฏิบัติหน้าที่โดยสามารถและขยันขันแข็งจากการเป็นตัวแทนแก่ลูกค้าผู้ซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากผลประโยชน์ขัดกันนั้นได้

(2) การเป็นตัวแทนดังกล่าว ไม่ได้ถูกต้องห้ามโดยกฎหมาย

(3) การเป็นตัวแทนดังกล่าว ไม่ได้เกี่ยวกับข้อกล่าวอ้างของลูกค้าคนหนึ่ง อันมีผลร้ายต่อลูกค้าคนอื่นที่มีทนายความคนเดียวกันเป็นผู้แทนว่าต่างคดีให้ในการฟ้องร้องคดีเดียวกัน หรือ คดีอื่น ๆ ในศาลนั้น และ

(4) ลูกความที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการขัดกันของผลประโยชน์ดังกล่าวได้ให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร โดยก่อนให้ความยินยอม ได้รับรู้ สื่อสาร และเข้าใจ ถึงผลแห่งกฎหมาย และทางเลือกที่เขามีตามกฎหมายอย่างแท้จริงแล้ว

กฎเกณฑ์ ข้อ 1.8 การจัดการของผลประโยชน์ ลูกความในปัจจุบัน กรณีกฎเกณฑ์เฉพาะเรื่อง (Rule 1.8 Conflict of Interest: Current Clients: Specific Rules)

(a) ทนายความจะต้องไม่กระทำธุรกรรมกับลูกค้า หรือ เข้าเป็นเจ้าของ ครอบครอง หรือ ได้รับผลประโยชน์เป็นทรัพย์สินโดยรู้สำนึก อันเป็นผลปรปักษ์ต่อลูกความ เว้นแต่

(1) ธุรกรรม และข้อความที่ทนายความได้รับเกี่ยวกับผลประโยชน์นั้นถือได้ว่าเป็นธรรม และสมเหตุสมผลแก่ลูกความ และมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างสมบูรณ์และส่งมอบให้แก่ลูกความนั้น เป็นลายลักษณ์อักษรในลักษณะที่ลูกความสามารถเข้าใจได้อย่างดีและ สมเหตุสมผล

(2) ลูกความได้รับการแนะนำเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการธุรกรรมดังกล่าว และได้รับโอกาสในระยะเวลาที่สมควรที่จะได้ปรึกษาหารือกับทนายความที่เป็นอิสระเกี่ยวกับธุรกรรมนั้น และ

(3) ลูกความได้ให้ความยินยอมในการเข้าทำธุรกรรมนั้น และคำยินยอมนั้นลูกความได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานว่า ได้รับทราบถึงสาระสำคัญของธุรกรรม บทบาทของทนายความตามธุรกรรมนั้น รวมถึง สาระสำคัญที่จะแสดงว่า ทนายความจะเป็นตัวแทนในการแก้ต่างคดีใด ๆ ที่เกี่ยวกับธุรกรรมนั้นหรือไม่

(b) ทนายความจะต้องไม่ใช่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของลูกความที่จะทำให้ลูกความเสียประโยชน์ เว้นแต่ลูกความจะได้ให้ความยินยอม โดยได้รับการปรึกษาหารือและเข้าใจถึงผลลัพธ์ และทางเลือกดังกล่าวแล้ว เว้นแต่ การใช้ข้อมูลดังกล่าว กระทำได้ตามกฎหมายนี้

(c) ทนายความจะต้องไม่ยินยอมรับของขวัญที่มีมูลค่ามาเกินควร (Substantial gift) จากลูกความ รวมถึงพินัยกรรม (testament gift) หรือ เตรียมเอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งการให้ (instrument giving) สิ่งของที่มีมูลค่าเกินควรให้แก่ทนายความหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับทนายความ เว้นแต่ ทนายความ หรือ บุคคลอื่นที่จะได้รับทรัพย์สินข้างต้น มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับลูกความนั้น เป็นต้นว่า เป็นคู่สมรส ลูก หลาน บิดามารดา ปู่ย่าตายาย หรือ ญาติ หรือ ปัจเจกบุคคลซึ่งทนายความ หรือลูกความมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดทางครอบครัว

(d) ก่อนที่จะตกลงเป็นตัวแทนให้ ทนายความจะต้องไม่กระทำ หรือ เจริญเกี่ยวกับข้อตกลงในเรื่อง การให้สิทธิในการเขียนหนังสือ หรือจัดทำสื่อการแสดงผล ในสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการว่าความให้มัน

(c) ทนายความจะต้องไม่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ลูกความ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินคดีฟ้องร้อง เว้นแต่

(1) ทนายความ อาจออกค่าธรรมเนียมศาลและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไปล่วงหน้าได้ ซึ่งการจ่ายเงินคืนแก่ทนายความ อาจเรียกได้ตามผลลัพท์ในระบบค่าตอบแทนหากชนะคดี (contingent fee)

(2) ทนายความ ได้ว่าความให้แก่ผู้ยากไร้ อาจออกค่าธรรมเนียมศาลและค่าใช้จ่ายเพื่อการ ฟ้องร้องดำเนินคดีในนามของลูกความได้

(f) ทนายความจะต้องไม่ ยอมรับค่าตอบแทนเพราะการเป็นตัวแทนลูกความ จากบุคคลอื่น นอกเสีย จากลูกความเอง เว้นแต่

(1) ลูกความ ได้ให้ความยินยอม ภายหลังได้รับคำปรึกษาและเข้าใจถึงผลลัพท์และทางเลือก แล้ว

(2) ไม่มีผลแทรกแซงต่อความเป็นอิสระของทนายความในการใช้พิจารณาทางกฎหมาย หรือกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างทนายและลูกความตามกฎหมาย และ

(3) ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเป็นตัวแทนของลูกความ จะต้องถูกปกปิด ไว้เป็น ความลับตามข้อ 1.6

(g) ทนายความ ผู้เป็นผู้แทนให้แก่ลูกความตั้งแต่หรือมากกว่าสองคน จะต้องไม่เข้าร่วมในการเจรจาต่อรองเกี่ยวกับปริมาณหรือจำนวนเงินที่จะทำความตกลงกัน ที่จะเพิ่มจำนวน จนเป็นผลร้าย ลูกความคนอื่นในคดีแพ่ง ไม่เข้าร่วมในคดีอาญา เกี่ยวกับการเจรจาต่อรองคำรับสารภาพ หรือ การให้การชดเชยต่อลูกความอีกคนหนึ่ง เว้นแต่ ลูกความ ได้ให้ความยินยอม โดยมีการลงลายมือไว้เป็น หลักฐาน การเปิดเผยถึงข้อมูลดังกล่าวของทนายความ จะต้องปรากฏถึงลักษณะเนื้อหาของคำฟ้อง หรือ คำรับสารภาพ ซึ่งเกี่ยวข้องและค่าใช้จ่ายของการของผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการตกลง ประนีประนอมดังกล่าวด้วย

(h) ทนายความจะต้องไม่กระทำการดังนี้

(1) จัดทำข้อตกลงที่จำกัดความรับผิดชอบทนายความต่อตัวลูกความสำหรับการปฏิบัติไม่ ชอบด้วยกฎหมาย (malpractice) ตามมาตรฐานวิชาชีพทนายความ เว้นแต่ ลูกความจะมีทนายความ อื่นเป็นผู้แทน โดยอิสระในกระบวนการจัดทำสัญญาเพื่อยกเว้นความรับผิดชอบดังกล่าว

(2) จัดทำข้อตกลงระงับข้อพิพาททางการเงิน เพื่อความรับผิดชอบจากการปฏิบัติไม่ชอบด้วยกฎหมาย (malpractice) กับบุคคลที่ไม่มีทนายความ หรือ ลูกความเดิมที่พิพาทกันนั้น เว้นแต่ บุคคลนั้น ได้รับคำแนะนำทางกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษร และมีเวลาอันสมควรที่จะแสวงหาทนายความที่เป็นอิสระในการตรวจสอบและคำแนะนำเกี่ยวกับข้อตกลงดังกล่าว

(i) ทนายความ จะต้องไม่ยอมรับประโยชน์ในเชิงทรัพย์สินเกี่ยวกับมูลเหตุของการฟ้องร้อง หรือมรดกคดีแห่งการฟ้องคดีที่ทนายความกระทำการให้แก่ลูกความของตน เว้นแต่ ทนายความอาจจะกระทำได้ในกรณีต่อไปนี้

(1) ได้รับอนุญาตให้จัดเก็บทรัพย์สินของลูกความไว้ได้ (lien) เพื่อหักกลบหนี้ที่เกิดขึ้นจากการว่าความให้ และ

(2) กระทำสัญญากับลูกความให้ทนายความสามารถจัดเก็บทรัพย์สินเพื่อหักกลบกับค่าทนายความหากชนะคดี (contingent fee) ในอัตราตามสมควร ในคดีทางแพ่ง

(j) ทนายความจะต้องไม่ มีความสัมพันธ์ทางเพศแก่ลูกความ เว้นแต่ลูกความจะยินยอมและความสัมพันธ์นั้นมิได้อยู่แล้วก่อนที่ความสัมพันธ์ในฐานะทนายกับลูกความได้เริ่มต้นขึ้น

(k) หากทนายความปฏิบัติงานให้แก่สำนักงานทนายความใด ข้อบังคับตามข้อ (a) ถึง (i) ที่บังคับใช้กับทนายความที่ปฏิบัติงานให้สำนักงานทนายความนั้นคนใดคนหนึ่ง มีผลบังคับใช้แก่ทนายความทุกคนในบริษัทนั้น

กฎเกณฑ์ข้อ 1.9 หน้าที่ต่อลูกความคนเดิม (Rule 1.9 Duties to Former Clients)

(a) ทนายผู้ซึ่งเคยเป็นตัวแทนให้แก่ลูกความคนใดคนหนึ่ง จะต้องไม่เป็นทนายความให้แก่ลูกความคนอื่นในเนื้อหาแห่งคดีเรื่องเดียวกัน หรือ มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกันอย่างยิ่ง เพราะผลประโยชน์ของบุคคลนั้นอาจจะขัดแย้งกับผลประโยชน์ของลูกความเดิม เว้นแต่ ลูกความเดิมได้ให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร

(b) ทนายความโดยรู้สำนึก จะต้องไม่กระทำการเป็นตัวแทนบุคคลใด ในเนื้อหาแห่งคดีเดียวกัน หรือ โดยสาระสำคัญที่มีความใกล้ชิดกับคดีที่บริษัทของทนายความผู้นั้น ได้เคยให้บริการทางกฎหมายแก่ลูกความนั้นมาก่อน หากว่า

(1) หากผลประโยชน์ของบริษัท ขัดแย้งกับผลประโยชน์ของบุคคลที่จะเป็นตัวแทนนั้น

(2) หากว่าข้อมูลข่าวสารที่นายความได้รับมาก่อนนั้น ได้รับการคุ้มครองตาม กฎข้อ 1.6 และ 1.9 (c) ซึ่งเป็นสาระสำคัญในคดีเดียวกันที่จะเป็นผู้แทน เว้นแต่ ลูกความเดิมได้ให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร

(c) นายความผู้ซึ่งเคยเป็นตัวแทนให้แก่ลูกความในสาระสำคัญ หรือ ผู้แทนหรือ สำนักงานนายความได้เป็นผู้แทนแก่ลูกความนั้น จะต้องไม่กระทำการดังนี้

(1) ใช้ข้อมูลข่าวสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้แทนในคดีก่อน ที่จะทำให้ลูกความเดิมเสื่อมเสียประโยชน์ เว้นแต่ว่า กฎเกณฑ์นี้ จะอนุญาต หรือ ข้อมูลนั้น ได้ถูกรวบรวมโดยลูกความคนใหม่เอง หรือ ข้อมูลนั้นเป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไป

(2) เปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้แทนในคดี เว้นแต่กฎเกณฑ์นี้จะอนุญาต หรือ ได้มาจากลูกความคนใหม่

การจัดแย้งของผลประโยชน์ กรณีอื่น เช่น ตามกฎเกณฑ์ข้อ 1.11 การจัดแย้งของผลประโยชน์ กรณีที่อดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐ มาเป็นนายความ กรณีนี้ ABA กำหนดข้อห้ามไว้ไม่ให้นายความดังกล่าว รับเป็นตัวแทนให้แก่ลูกความนั้น หากเนื้อหาของเรื่องเป็นเรื่องที่มีสาระสำคัญ เช่นเดียวกับที่นายความได้เคยดำเนินการมาก่อนในขณะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เว้นแต่ ลูกความจะได้รับความยินยอมจากลูกความเป็นหนังสือเป็นต้น

กฎเกณฑ์ข้อ 1.15 การเก็บทรัพย์สินของลูกความ (Rule 1.15 Safekeeping Property)

(a) นายความจะต้องยึดถือทรัพย์สินของลูกความหรือของบุคคลที่สามไว้แบ่งแยกต่างหากจากทรัพย์สินของนายความ โดยจัดทำบัญชีและแยกประเภททรัพย์สินของลูกความไว้อย่างชัดเจน และนายความจะต้องเก็บรักษาบัญชีดังกล่าวไว้เป็นเวลา 5 ปี หลังจากการเป็นตัวแทนของนายความยุติลง

(b) นายความอาจจะฝากเงินของตนเองไว้ในบัญชีทรัสต์ที่เปิดไว้เป็นพิเศษ เพื่อการใช้จ่ายสำหรับค่าบริการทางกฎหมาย และเบิกจ่ายได้เท่าที่จำเป็นเท่านั้น

(c) นายความจะต้องฝากเงินของลูกความไว้ในบัญชีทรัสต์ สำหรับเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมที่ได้จ่ายไปล่วงหน้า และเบิกจ่ายโดยนายความในฐานะที่เป็นเงินที่ได้ อาจหามาได้ หรือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

(d) ในกรณีที่เกิดคอกผลจากเงินฝาก ทนายความจะต้องแจ้งให้ลูกความหรือบุคคลที่สามทราบทันที และทนายความจะต้องส่งมอบเงินหรือทรัพย์สินที่ลูกความหรือบุคคลที่สามมีสิทธิ์ได้รับ โดยทันที

(c) ในกรณีที่การเป็นตัวแทนของทนายความนั้นเกี่ยวเนื่องกับการครอบครองและแบ่งแยกทรัพย์สินของบุคคลตั้งแต่สองหรือสามคน ทรัพย์สินนั้นจะต้องถูกแบ่งแยกเก็บรักษาไว้เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ และทนายความจะต้องจัดแบ่งแยกจำนวนทรัพย์สินเหล่านั้น โดยเร็ว

กฎเกณฑ์ข้อ 1.16 การปฏิเสธ หรือยุติการเป็นการเป็นผู้แทนคดี (Rule 1.16 Declining or Terminating Representation)

(a) เว้นแต่ที่บัญญัติไว้ใน (C) ทนายความจะต้องไม่เป็นตัวแทนให้แก่ลูกความ หรือ ในกรณีที่เป็นตัวแทนแก่ลูกความแล้ว ทนายก็จะต้องถอนตัวจากการเป็นตัวแทนของลูกความนั้น ถ้าหาก

(1) การเป็นตัวแทนของทนายความจะก่อให้เกิดการละเมิดกฎเกณฑ์แห่งวิชาชีพนักกฎหมายนี้

(2) ถ้าประสิทธิภาพทางกายภาพและจิตใจของทนายความได้ถูกบั่นทอนลงอันเนื่องการเป็นตัวแทนให้แก่ลูกความนั้น

(3) ทนายความถูกถอดถอนจากการเป็นตัวแทน

(b) เว้นแต่ที่บัญญัติไว้ใน (c) ทนายความอาจถอนตัวจากการเป็นตัวแทนทนายความ ถ้า

(1) การถอนตัวนั้น สามารถกระทำได้ โดยปราศจากผลร้ายต่อประโยชน์ของลูกความ

(2) ลูกความได้กระทำการ โดยต่อเนื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ที่ทนายความ ซึ่งทนายความเชื่อโดยสมเหตุสมผลว่า เป็นกระทำที่ผิดกฎหมายอาญาหรือเป็นการฉ้อโกง

(3) ลูกความได้ใช้ให้ทนายความกระทำผิดอาญา หรือกระทำการฉ้อโกง

(4) ลูกความยืนยันที่จะกระทำการในสิ่งที่ทนายความพิจารณาแล้วว่าไม่เป็นผลดีต่อคดี และการกระทำนั้นทำให้การต่อสู้คดีให้แก่ลูกความนั้นเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก

(5) ลูกความ ไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความ โดยทนายความได้ตั้งเตือนตามสมควรแล้ว ทนายความจะถอนตัวจากการเป็นตัวแทนหากมีการกระทำดังกล่าวอีก

(6) การเป็นตัวแทนจะก่อให้เกิดความยากลำบากในทางด้านการเงินแก่ทนายความเกินสมควร หรือทนายความได้ถูกกระทำการให้เกิดความยุ่งยากเกินสมควร โดยตัวลูกความนั้น หรือ

(7) มีเหตุผลอันสมควรอื่นสำหรับการถอนตัวจากการเป็นทนายความ

(c) ทนายความจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และกฎเกณฑ์ของศาลที่เกี่ยวข้องการอนุญาตให้ถอนตัวจากการเป็นทนายความจากศาล เมื่อต้องการจะยุติการเป็นตัวแทนให้แก่ลูกความ อย่างไรก็ตาม หากศาลไม่อนุญาตให้ถอนตัวจากการเป็นทนายความแล้ว ไม่ว่าจะมีความประสงค์อย่างไร ให้ทนายความดำเนินการเป็นตัวแทนต่อไป

(d) เกี่ยวกับการถอนตัวจากการเป็นทนายแล้ว ทนายจะต้องดำเนินการอย่างสมเหตุสมผล เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของลูกความ เช่น จะต้องมีการหนังสือที่มีเหตุผลอันสมควรไปยังลูกความ และให้เวลาอันสมควรแก่ลูกความเพื่อให้ลูกความมีโอกาสหาทนายความใหม่ และจะต้องส่งมอบเอกสารใด ๆ และทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการดำเนินการเป็นตัวแทน นอกจากนี้ ทนายยังมีอำนาจที่ได้รับค่าใช้จ่ายที่ได้ดำเนินการออกไปล่วงหน้าแล้ว เช่น ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ทนายความอาจจะรักษาเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลูกความได้ หากมีกฎหมายให้กระทำได้

ผู้ปรึกษา

(Counselor)

กฎเกณฑ์ข้อ 2.1 ผู้ให้คำปรึกษา (Rule 2.1 Advisor)

ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนแก่ลูกความนั้น ทนายความจะต้องใช้ดุลพินิจโดยอิสระตามวิชาชีพ นักกฎหมาย และจะต้องให้คำปรึกษาโดยซื่อสัตย์ ในการให้คำปรึกษานั้น ทนายความจะต้องไม่อ้างเพียงแก่กฎหมายเท่านั้น แต่ทนายความจะต้องคำนึงถึงข้อพิจารณาอื่น ๆ เช่น ศีลธรรม เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยทางการเมืองอื่น ๆ ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับกรณีของลูกความโดยตรง

การเป็นทนายแตกต่างในศาล

(Advocate)

กฎเกณฑ์ข้อ 3.1 ข้ออ้างและข้อโต้แย้งที่ชอบธรรม (Rule 3.1 Meritorious Claims and Contentions)

นักกฎหมายจะต้องไม่นำคดีหรือข้อโต้แย้งหรือกล่าวอ้างข้อกฎหมายใด ๆ เว้นแต่ ข้ออ้างข้อเถียงดังกล่าว อยู่บนพื้นฐานของกฎหมาย และข้อเท็จจริง ที่อาจจะให้อำนาจให้แก่ทนายความดำเนินการได้ โดยข้ออ้างข้อเถียงดังกล่าวจะต้องไม่ไร้สาระ ซึ่งทนายความจะต้องมีเจตนาบริสุทธิ์ในการ

โต้แย้งในหลักกฎหมายหรือนาคติสู่ศาล อย่างไรก็ตาม นักกฎหมายสำหรับจำเลยในคดีอาญานั้น หรือ อุทธรณ์ในกรณีที่จำเลยอาจต้องโทษจำคุก อาจจะต้องนำข้ออ้างข้อเถียงที่กฎหมายกำหนดไว้ในทุกองค์ประกอบเข้าสู่การพิจารณาของศาลได้

กฎเกณฑ์ข้อ 3.2 การพิจารณาคดีโดยรวดเร็ว (Rule 3.2 Expediting Litigation)

นักกฎหมายจะต้องใช้ความพยายามอย่างสมเหตุสมผลที่จะทำให้การพิจารณาคดีดำเนินการไปอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับผลประโยชน์ของทนายความ

กฎเกณฑ์ข้อ 3.3 หน้าที่ซื่อสัตย์ต่อศาล (Rule 3.3 Candor Toward the Tribunal)

(a) นักกฎหมายจะต้องไม่กระทำการใด ๆ โดยรู้อยู่แล้วว่า

(1) สร้างและแสดงหลักฐานเท็จไม่ว่าจะเป็นข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายต่อศาล หรือ ไม่ยอมแก้ไขข้อความอันเป็นเท็จในสาระสำคัญทางข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ได้มีการเสนอไปก่อนแล้ว มาทราบภายหลังว่าเป็นเท็จ

(2) ไม่ยอมเปิดเผยแก่องค์กรศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีว่า การเป็นทนายความจะก่อให้เกิดผลร้ายต่อสถานะของลูกความ

(3) เสนอพยานหลักฐานที่ทนายทราบอยู่แล้วว่าเป็นเท็จ ถ้าหากนักกฎหมาย ลูกความ หรือ พยานบุคคล ได้ถูกเรียกเข้ามาสู่กระบวนการทางศาลโดยทนายความ ได้เสนอพยานหลักฐานสำคัญ และทนายความทราบว่าเป็นเท็จ ทนายจะต้องดำเนินการทั้งหลายทั้งปวงที่จำเป็นในการเยียวยา และหากจำเป็น ก็จะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงดังกล่าวต่อองค์กรศาล ทนายความอาจจะปฏิเสธที่เสนอพยานหลักฐาน นอกจากคำให้การของจำเลยในคดีอาญา หากทนายเชื่อโดยสมเหตุสมผลว่า คำให้การดังกล่าวจะเป็นเท็จ

(b) ทนายความผู้ซึ่งเป็นตัวแทนให้แก่ลูกความ ในกระบวนการจัดทำคำพิพากษา หรือ ทนายผู้ซึ่งรู้ว่า บุคคลดังกล่าว มีเจตนาที่จะกระทำผิดกฎหมายอาญา หรือ ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกระบวนการดังกล่าว ทนายความผู้นั้นจะต้องดำเนินการทั้งหลายทั้งปวงที่จำเป็นเพื่อเยียวยา และหากจำเป็น ก็จะต้องเปิดเผยถึงข้อเท็จจริงนั้น ต่อศาลด้วย

(c) หน้าที่ที่กล่าวไว้ในวรรค (a) และ (b) นั้น ต่อเนื่องถึงขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการทางศาล และถูกกำหนดให้ต้องเปิดต่อศาล เว้นแต่จะถูกคุ้มครองโดยกฎเกณฑ์ข้อ 1.6

(d) โดยกระบวนการฝ่ายเดียว (an ex parte proceeding) ทนายความ จะต้องรายงานต่อศาลถึงข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญทั้งหมดที่รับรู้ เพื่อให้ศาลทำการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงข้างต้น ไม่ว่าข้อเท็จจริงนั้นจะมีผลร้ายต่อการดำเนินคดีอาญาต่อจำเลย

กฎเกณฑ์ข้อ 3.4 ความยุติธรรมในการโต้แย้งการดำเนินการของกลุ่มความและทนายความ (Rule 3.4 Fairness to Opposing Party and Counsel)

ทนายความจะต้องไม่ดำเนินการ ดังนี้

- (a) โดยผิดกฎหมาย ขัดขวางการเข้าถึงพยานหลักฐานของกลุ่มความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือ โดยผิดกฎหมายเปลี่ยนแปลง ทำลายหรือ ซ่อนเร้นพยานหลักฐาน หรือ วัตถุพยานอื่น ๆ ที่มีค่าเป็นพยานหลักฐาน ทนายความจะต้องไม่ให้คำปรึกษา หรือช่วยเหลือ บุคคลอื่นในการกระทำเช่นนั้นด้วย
- (b) แสดงพยานหลักฐานที่เป็นเท็จ ให้คำปรึกษา หรือ ช่วยเหลือ พยานบุคคลในการเบิกความอันเป็นเท็จ หรือ เสนอให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว
- (c) โดยรู้อยู่แล้ว แต่ไม่เชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎของศาล เว้นแต่ จะมีข้ออ้างอันสามารถปฏิเสธได้ว่าไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งศาลดังกล่าว
- (d) ในขั้นตอนก่อนการพิจารณาของศาล กระทำการยื่นคำร้องขอเปิดเผยพยานหลักฐานโดยไร้สาระ และ ไร้ความพยายามที่จะปฏิบัติตามกฎหมายในการเปิดเผยพยานหลักฐานตามที่กฎหมายกำหนด โดยกลุ่มความฝ่ายตรงข้ามที่ร้องขอ
- (e) ในขั้นตอนพิจารณาคดี พยายามประวิงเวลา โดยกระทำการอันมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า ทนายความเชื่อว่าเป็นพยานหลักฐานที่ไม่ตรงประเด็นอันไม่อาจจะรับเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้ เช่น พยานบุคคลที่กล่าวอ้างว่าเป็นพยานที่รู้เห็นข้อเท็จจริง เป็นต้น
- (f) เรียกร้องหรือกระทำการให้บุคคลอื่นนอกจากลูกความที่จะไม่ให้สมัครใจให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา แก่กลุ่มความฝ่ายตรงข้าม เว้นแต่
  - (1) บุคคลที่เป็นญาติ หรือ เป็นพนักงาน หรือ ตัวแทนอื่น ๆ ของลูกความ และ
  - (2) ทนายความมีเหตุอันควรเชื่อว่าผลประโยชน์ของกลุ่มความฝ่ายตรงข้ามนั้น จะไม่ถูกกระทบจากการที่บุคคลอื่นนั้นไม่ให้ข้อมูลแก่กลุ่มความฝ่ายตรงข้าม

กฎเกณฑ์ข้อ 3.5 ความเป็นกลางและพฤติกรรมอันเป็นที่ยอมรับต่อศาล (Rule 3.5 Impartiality and Decorum of the Tribunal)

ทนายความจะต้องไม่กระทำการ ดังนี้

(a) พยายามกระทำการใดๆ อันมีอิทธิพลต่อศาล คณะลูกขุน หรือ บุคคลที่อาจจะมาเป็นลูกขุน หรือ บุคคลอื่น ๆ โดยวิธีการที่ต้องห้ามโดยกฎหมาย

(b) โดยฝ่ายเดียว ได้พยายามเข้าถึงหรือสื่อสารกับบุคคลข้างต้น ระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณา เว้นแต่ อาจกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือ คำสั่งศาล

(c) สื่อสารกับคณะลูกขุนหรือบุคคลที่อาจจะเป็นลูกขุน หลังจากที่คณะลูกขุนได้พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่แล้ว ถ้าหากเข้ากรณีใดกรณีหนึ่งดังนี้

(1) การสื่อสารดังกล่าวต้องห้ามโดยกฎหมายหรือโดยคำสั่งศาล

(2) คณะลูกขุนได้แจ้งให้ทราบแล้วว่า ไม่ประสงค์จะสื่อสารกับทนายความ หรือ

(3) การสื่อสารดังกล่าวนั้น เกี่ยวข้องกับการการแสดงความอันเป็นเท็จ การบังคับขู่เข็ญ การข่มขู่ หรือ การติดตามรังควาน หรือ

(d) กระทำการอันเป็นการแทรกแซงการดำเนินการของศาล

กฎเกณฑ์ข้อ 3.6 การเผยแพร่กระบวนการพิจารณา (Trial Publicity)

(a) ทนายความผู้ซึ่งมีส่วนร่วมหรือได้ร่วมในกระบวนการสืบสวน หรือ การฟ้องร้องดำเนินคดี จะต้องไม่แสดงความเห็นเกี่ยวกับการพิพาทภาคินอกศาล ซึ่งทนายความรู้ หรือ มีเหตุอันควรรู้ได้ว่า จะก่อให้เกิดการเผยแพร่สู่สื่อมวลชน และ อาจจะทำให้เกิดความเสียหายต่อกระบวนการพิจารณาคดีได้

(b) โดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดตาม วรรค (a) ทนายความอาจจะกล่าวถ้อยคำดังนี้

(1) ถ้อยคำที่เป็นข้ออ้าง ข้อกล่าวหา หรือข้อแก้ตัวที่เกี่ยวข้อง และ ลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ของบุคคล (identity of person) ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณา

(2) ข้อมูลที่ได้รับมาจากบันทึกข้อมูลที่สาธารณชนเข้าถึงได้

(3) ข้อมูลที่อยู่ระหว่างการดำเนินการค้นหา

(4) ตารางเวลา หรือผลลัพธ์ของการฟ้องร้องคดีในทุกขั้นตอน

- (5) คำร้องขอเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานและข้อมูลที่จำเป็นในการต่อสู้คดี
- (6) คำเตือนถึงภัยอันตรายที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดี เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า จะมีภัยอันตรายเช่นนั้นอยู่จริงอันอาจเกิดแก่ปัจเจกชนหรือต่อสาธารณะได้ และ
- (7) ในคดีอาญา ต่อเนื่องจากวรรค (1) ถึง (6)
- (7.1) เอกลักษณ์ของบุคคล ที่พัก อาชีพ และสถานครอบครัวของผู้ถูกกล่าวหา
- (7.2) ในกรณีที่บุคคลที่ถูกกล่าวหา ยังไม่ได้ถูกจับ ทนายความอาจให้ข้อมูลที่จำเป็นเพื่อช่วยเหลือในการจับกุมบุคคลนั้นได้
- (7.3) ข้อเท็จจริง เวลา และ สถานที่ของการจับกุม และ
- (7.4) เอกลักษณ์บุคคลของเจ้าหน้าที่ผู้ทำการสืบสวนจับกุม หรือเจ้าหน้าที่ใด ๆ รวมถึงระยะเวลาในการสืบสวนด้วย
- (c) โดยไม่ต้องคำนึงถึงวรรค (a) ทนายความอาจจะแสดงข้อความซึ่งทนายความมีเหตุผล อันสมควรที่เชื่อได้ว่า จะต้องกระทำการเพื่อปกป้องลูกความจากผลร้ายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเผยแพร่ข้อมูลของการพิจารณาคดี ที่ไม่ได้ดำเนินการ โดยตัวทนายความหรือลูกความเอง ข้อความดังกล่าว จะต้องถูกจำกัดด้วยข้อมูลที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อบรรเทาความเสียหายอันเกิดจากการเผยแพรดังกล่าว
- (d) นักกฎหมายซึ่งปฏิบัติงานให้แก่สำนักงานทนายความ หรือ องค์กรรัฐบาล ที่อยู่ภายใต้บังคับวรรค (a) ไม่อาจจะแสดงข้อความที่ต้องห้ามตามวรรค (a) ได้

กฎเกณฑ์ข้อ 3.8 หน้าที่ความรับผิดชอบเฉพาะ ของพนักงานอัยการ (Rule 3.8 Special Responsibility of a Prosecutor)

พนักงานอัยการในคดีอาญา จะต้องกระทำการดังนี้

- (a) ละเว้นจากการนำคดีไปฟ้องร้องต่อศาล หากรู้อยู่แล้วว่า คดีนั้น ไม่ได้มีพยานหลักฐานอันสมควร (probable cause) ที่จะฟ้องร้องได้
- (b) จะต้องใช้ความพยายามที่สมเหตุสมผลที่จะประกันได้ว่า ผู้ถูกกล่าวหา ได้รับคำแนะนำทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและกระบวนการพิจารณาที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย และมีหน้าที่จะต้องให้โอกาสอันสมควรที่จะแสวงหาทนายความ

(c) จะต้องไม่พยายามที่จะให้ผู้ถูกกล่าวหาละสิทธิที่มีตามกฎหมายในกระบวนการก่อนการพิจารณาของศาล เช่นว่า สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยศาลก่อนประทับฟ้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง (preliminary hearing)

(d) จะต้องเปิดเผยข้อมูลและพยานหลักฐานแก่ฝ่ายจำเลย (disclosure of all evidence or information) ที่พนักงานอัยการได้รู้ อันเป็นพยานหลักฐานสำคัญที่อาจจะทำให้จำเลยต้องพ้นจากข้อกล่าวหา หรือ บรรเทาโทษลงได้ในชั้นพิจารณากำหนดโทษ โดยจะต้องเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อทนายความและศาลในข้อมูลทั้งหมดที่พนักงานอัยการ ไม่มีเอกสิทธิ์ที่จะปกปิด เว้นแต่ จะได้คำสั่งต้องห้ามเปิดเผยโดยศาล

(e) จะต้องออกไม่ออกหมายเรียกทนายความในขั้นตอนการสืบสวนของคณะลูกขุนใหญ่ หรือ กระบวนการอื่น ๆ ในคดีอาญา ให้แสดงหลักฐานเกี่ยวกับประวัติในอดีตหรือข้อเท็จจริงในปัจจุบัน เว้นแต่ พนักงานอัยการมีเหตุผลอันสมควรที่เชื่อว่า

(1) ข้อมูลที่พนักงานอัยการต้องการนั้น ไม่ได้รับความคุ้มกันจากกระบวนการเปิดเผยตามกฎหมาย โดยกฎหมายต่าง ๆ

(2) พยานหลักฐานที่พนักงานอัยการแสวงหานั้น เป็นหลักฐานสำคัญที่จำเป็นในกระบวนการสืบสวนสอบสวน หรือ กระบวนการฟ้องร้องคดีของพนักงานอัยการ

(3) ไม่มีทางเลือกอื่นที่พนักงานอัยการสามารถกระทำได้เพื่อให้ได้ถึงข้อมูลหรือหลักฐานนั้น

(f) เว้นแต่เป็นข้อความซึ่งจำเป็นที่จะต้องแจ้งแก่สาธารณชนถึงเนื้อหาและข้อเท็จจริงอื่น ที่เกี่ยวข้องกับการฟ้องร้อง และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมาย พนักงานอัยการจะต้องละเว้นจากการแสดงความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการพิจารณาคดีนอกศาล (extrajudicial comments) ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดอิทธิพลต่อสังคมอันเป็นการประณามต่อการกระทำของจำเลย และพนักงานอัยการจะต้องใช้ความระมัดระวังที่จะต้องป้องกันมิให้พนักงานสืบสวนสอบสวน หรือ เจ้าพนักงานในคดีอาญา ลูกจ้าง หรือ บุคคลอื่น ๆ ที่ช่วยเหลือพนักงานอัยการในคดีนั้น ได้แสดงความเห็นในลักษณะเดียวกัน ซึ่งพนักงานอัยการต้องห้ามมิให้กระทำ

นิติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น นอกจากตัวลูกความ
(TRANSACTIONS WITH PERSONS OTHER THAN CLIENTS)

กฎเกณฑ์ข้อ 4.1 ความซื่อสัตย์ในข้อความที่ต้องกระทำต่อบุคคลอื่น (Rule 4.1 Truthfulness in Statement to Others)

ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวแทนของนายความ โดยรู้อยู่แล้ว นายความจะต้องไม่กระทำการดังนี้

(a) สร้างหลักฐานอันเป็นเท็จในสาระสำคัญแห่งข้อเท็จจริง หรือ ข้อกฎหมายต่อบุคคลที่สาม หรือ

(b) ไม่ยอมเปิดเผยพยานหลักฐานใด ๆ ที่สำคัญต่อศาล ทั้งนี้ เพื่อช่วยเหลือลูกความที่จะกระทำผิดอาญา หรือ กระทำการฉ้อโกง โดยลูกความ เว้นแต่ การเปิดเผยข้อมูลนั้นถูกต้องห้ามตามเรื่องเอกสิทธิ์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างนายความและลูกความ ตามข้อ 1.6

การให้บริการสาธารณะ

(PUBLIC SERVICE)

กฎเกณฑ์ข้อ 6.1 การสมัครใจให้บริการทางกฎหมายแก่สาธารณะ (Rule 6.1 Voluntary Pro Bono Public Service)

นักกฎหมาย/นายความทุกคน มีหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะต้องรับใช้และให้บริการทางกฎหมายแก่สาธารณะ สำหรับบุคคลที่ไม่อาจจะจ่ายค่าทนายได้ ไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมงต่อปี ในการปฏิบัติหน้าที่นี้ นายความจะต้องกระทำการดังนี้

(a) ให้บริการทางกฎหมายอันเป็นสาระสำคัญ ไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมงดังกล่าว โดยไม่คิดมูลค่าใด ๆ หรือ ไม่คาดหวังที่จะได้รับค่าจ้างใด ๆ จาก

(1) บุคคลที่มีข้อจำกัดในด้านทรัพยากร หรือ ยากจน

(2) องค์กรสาธารณะ การกุศล ศาสนา พลเมือง ชุมชน องค์กรของรัฐบาล หรือ สถาบันทางการศึกษา ในการดำเนินการให้บริการทางกฎหมาย ที่มีข้อจำกัดทางการเงิน และ

(b) ให้บริการอื่น ๆ เพิ่มเติม ตลอดจน กรณีดังนี้

(1) ให้บริการทางกฎหมายโดยปราศจากค่าธรรมเนียม หรือ คิดค่าธรรมเนียมในราคาที่ต่ำกว่าปกติอย่างมากแก่ปัจเจกชน กลุ่มคน หรือองค์กรที่มุ่งรักษาสิทธิพลเมือง (civil right) หรือ ให้บริการทางกฎหมายแก่องค์กรการกุศล ศาสนา พลเมือง ชุมชน รัฐบาล หรือ สถาบันการศึกษาใน

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การก่อตั้งองค์กรนั้น ๆ หากว่าค่าธรรมเนียมในอัตราปกตินั้น จะทำให้องค์กรดังกล่าวสิ้นเปลืองทรัพยากรที่มีอยู่เกินควร หรือ ไม่เหมาะสม

(2) ให้บริการทางกฎหมาย ให้แก่บุคคลที่ยากจนในอัตราที่ค่าธรรมเนียมต่ำกว่าปกติอย่างมาก

(3) เข้าร่วมในกิจกรรมสำหรับการพัฒนากฎหมาย หรือ ระบบกฎหมาย หรือ วิชาชีพกฎหมาย

นอกจากนี้ ทนายความจะต้องสมัครใจอุทิศตนและสนับสนุนด้านการเงินให้แก่องค์กรซึ่งให้บริการทางกฎหมายแก่บุคคลที่ยากจนด้วย

กฎเกณฑ์ข้อ 6.2 การยอมรับแต่งตั้งเป็นทนายขอแรง (Rule 6.2 Accepting Appointment)

ทนายความจะต้องไม่พยายามหลีกเลี่ยงการแต่งตั้งเป็นทนายความขอแรงจากองค์กรศาลให้แก่บุคคลต่างๆ เว้นแต่ จะมีข้ออ้างที่ชอบด้วยเหตุผล เป็นต้นว่า

(a) การรับเป็นทนายแก้ต่างนั้น จะเป็นการละเมิดกฎเกณฑ์แห่งวิชาชีพนักกฎหมายนี้ หรือกฎหมายอื่น

(b) การรับเป็นทนายแก้ต่าง มีเหตุอันเชื่อว่าจะก่อให้เกิดภาระทางการเงินมากเกินควร หรือ

(c) ลูกความปฏิเสธการว่าความหรือมีเหตุอื่นที่ทำให้ทนายความไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ด้วยเหตุการทำลายความสัมพันธ์ระหว่างทนายความและลูกความ หรือ ทำลายความสามารถในการเป็นตัวแทนของทนายความนั้น

การดำรงรักษาความบริสุทธิ์ยุติธรรมของวิชาชีพกฎหมาย

(MAINTAINING THE INTEGRITY OF THE PROFESSION)

กฎเกณฑ์ข้อ 8.1 การสมัครเป็นสมาชิกเนติบัณฑิตและการดำเนินการทางวินัย (Rule 8.1 Bar Admission and Disciplinary Matters)

นักกฎหมายที่จะสมัครเป็นสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภา หรือ ทนายความที่เกี่ยวข้องกับการสมัครเป็นสมาชิกเนติบัณฑิตยสภา หรือ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยของทนายความ จะต้องไม่กระทำการดังต่อไปนี้

(a) โดยรู้อยู่แล้วว่า ได้สร้างข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญอันเป็นเท็จ (ในกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสมัครเป็นสมาชิกเนติบัณฑิต) หรือ

(b) ไม่ยอมเปิดเผยข้อเท็จจริงที่สำคัญ อันจะมีผลทำให้ข้อเท็จจริงที่ผิดพลาดนั้นซึ่งนักกฎหมายผู้นั้นอยู่แล้ว หรือ ไม่ยอมส่งข้อมูลที่เนติบัณฑิตยสภากำหนดให้ต้องส่งได้เพื่อการพิจารณาการเป็นสมาชิกเนติบัณฑิตยสภา หรือ การดำเนินการทางวินัยขององค์กรควบคุมวิชาชีพ เว้นแต่ ข้อความหรือข้อมูลนั้นได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยเอกสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างทนายความและลูกความ ตามข้อ 1.6

กฎเกณฑ์ข้อ 8.3 การรายงานกรณีมีการประพฤติไม่ชอบด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (Rule 8.3 Reporting Professional Misconduct)

(a) ทนายความ ผู้ซึ่งรู้อยู่แล้วว่า ทนายความผู้อื่น ได้ประพฤติผิดจากมาตรฐานวิชาชีพนักกฎหมายซึ่งฝ่าฝืนต่อกฎเกณฑ์นี้ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ เกี่ยวกับความบริสุทธิ์ยุติธรรมของทนายความ ความซื่อสัตย์สุจริตของทนายความ หรือ ความเหมาะสมในการเป็นทนายความในด้านอื่น ๆ ทนายความผู้นั้นจะต้องรายงานการประพฤติไม่ชอบต่อองค์กรควบคุมวิชาชีพให้ทราบ

(b) ทนายความผู้ซึ่งรู้อยู่แล้วว่า ผู้พิพากษาได้กระทำการละเมิดกฎเกณฑ์ที่บังคับใช้กับการเป็นผู้พิพากษา ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ เกี่ยวกับความเหมาะสมในการเป็นผู้พิพากษา ทนายความผู้นั้นจะต้องรายงานการประพฤติไม่ชอบต่อองค์กรควบคุมวิชาชีพให้ทราบ

กฎเกณฑ์ข้อ 8.5 อำนาจในการควบคุมจริยธรรมและการดำเนินการทางวินัยแก่ทนายความ กับทางเลือกแห่งกฎหมาย (Rule 8.5 Disciplinary Authority; Choice of Law)

การควบคุมจริยธรรมและการดำเนินการทางวินัยแก่ทนายความ ทนายความที่ได้รับอนุญาตให้ว่าความในเขตอำนาจศาลของรัฐใดรัฐหนึ่ง อยู่ภายใต้การควบคุมมาตรฐานการปฏิบัติตามวิชาชีพทนายความขององค์กรควบคุมวิชาชีพในรัฐนั้น ๆ โดยไม่คำนึงว่า การประพฤตินิชอบจะเกิดขึ้นที่ใด ส่วนทนายความที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทนายความโดยรัฐอื่น ๆ จะต้องถูกควบคุมมาตรฐานวิชาชีพโดยองค์กรวิชาชีพในรัฐที่เขาได้ให้บริการทางกฎหมาย ทนายความยังอาจจะถูกควบคุมตรวจสอบมาตรฐานวิชาชีพจากองค์กรควบคุมวิชาชีพของทั้งมลรัฐที่อนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทนายความ และองค์กรควบคุมวิชาชีพที่นักกฎหมายผู้นั้นได้ประกอบวิชาชีพอยู่

ผนวก ค.

คำพิพากษาคดี Strickland v. Washington

ข้อเท็จจริงในคดีนี้ เกิดขึ้นในเดือนกันยายน ค.ศ.1976 โดยจำเลยถูกฟ้องร้องว่า ได้วางแผนเพื่อฆาตกรรมผู้ตายอย่าง โหดร้ายทารุณ โดยการแทงผู้ตายอย่าง โหดเหี้ยม หลังจากที่ได้ลักพาผู้ตาย จำเลยได้ทำร้ายร่างกาย กรร โขกทรัพย์ และลักทรัพย์ผู้ตายอีกด้วย ต่อมาตำรวจสามารถจับกุมผู้ร่วมกระทำผิดจำนวนสองคนกับจำเลยได้ จำเลยจึงยอมรับสารภาพพร้อมให้การแก้เจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยความสมัครใจ หลังจากรับสารภาพแล้ว พนักงานอัยการได้ฟ้องร้องจำเลยต่อศาลประจำมลรัฐ Florida ในข้อหา ลักพาตัว และฆ่าผู้อื่น โดยศาลได้ตั้งทนายความที่มีประสบการณ์ในฐานะความผิดที่ถูกฟ้องร้องนี้เพื่อแก้ต่างให้แก่จำเลย

หลังจากที่ทนายความในคดีนี้ ได้ประชุมปรึกษารื้อกับพนักงานอัยการในชั้นตอนก่อนพิจารณาคดีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างพนักงานอัยการกับทนายความจำเลย (pretrial motions and discovery) แล้ว ทนายความจึงเห็นว่าพยานหลักฐานฝ่ายโจทก์แน่นหนา เขาเชื่อมั่นว่าไม่มีโอกาสชนะคดีนี้เลย อีกทั้งก่อนหน้าที่จะมีการพิจารณาคดี จำเลยยังได้รับสารภาพว่าเป็นผู้กระทำผิดในฐานะฆ่าคนตายโดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ (First degree murder) ในอีก 2 กรรม ต่างวาระ ปล้นทรัพย์จำนวนหลายคดี (Multiple counts of robbery) ลักพาตัวเพื่อเรียกค่าไถ่ (kidnapping for ransom) บุกรุกและเข้าไปเพื่อทำร้ายร่างกายเจ้าทรัพย์ (breaking and entering and assault) พยายามฆ่า (attempted murder) และความผิดฐานสมคบกันเพื่อจะกระทำผิดฐานปล้นทรัพย์ (conspiracy to commit robbery) จำเลยได้สิทธิในการพิจารณาคดีโดยลูกขุน (a jury trial) โดยฝ่าฝืนคำแนะนำของทนายความจำเลย เมื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยได้ให้การรับสารภาพต่อศาลในทุกฐานความผิด รวมถึงความผิดฉกรรจ์ในการฆ่าคน โดยเจตนาและไตร่ตรองไว้ก่อนด้วย

จำเลยเบิกความต่อศาลชั้นต้นว่า ไม่เคยมีประวัติการกระทำผิดมาก่อน การกระทำของเขาอยู่ในภาวะจำเลยภายใต้สภาวะกดดันเนื่องจากไม่อาจจะเลี้ยงครอบครัวเขาได้ จึงต้องกระทำผิดอย่างไรก็ตามเขารู้สึกสำนึกต่อการกระทำผิดของเขา ในขณะที่ทนายความจำเลยพยายามที่จะให้จำเลยเรียกร้องสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและเสนอเกี่ยวกับอัตราโทษ โดยคณะลูกขุน ภายใต้กฎหมายของรัฐ Florida ที่อาจแต่งตั้งขึ้นในขั้นตอนการกำหนดโทษประหารชีวิตได้ (Advisory jury at his capital sentencing hearing) แต่จำเลยปฏิเสธคำแนะนำของทนายความอีกครั้ง และสิทธิของจำเลยภายใต้กฎหมายดังกล่าว โดยจำเลยเลือกที่จะได้รับการกำหนดโทษโดยผู้พิพากษาโดยปราศจากคำแนะนำของคณะลูกขุนดังกล่าว

ในขั้นตอนการเตรียมคดีเพื่อแถลงต่อศาลในการกำหนดโทษ (the sentencing hearing) หมายความว่าได้แถลงต่อผู้พิพากษาถึงประวัติของจำเลยและเหตุที่ต้องกระทำผิด แต่ไม่ได้พยายามที่จะนำตัวภรรยาและมารดาของจำเลยมาแถลงประกอบต่อศาล นอกจากนี้ หมายความว่ายังไม่ได้พยายามที่จะแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพ (character witnesses) ของจำเลย โดยไม่ได้ร้องขอต่อศาลเพื่อขอให้นักจิตวิทยาทำการตรวจสอบ (a psychiatric examination) บุคลิกภาพจำเลย เนื่องจากทนายความจำเลยเห็นว่า จากการสนทนาและปรึกษาคดีกับจำเลยแล้ว จำเลยไม่ได้มีอาการทางประสาท (psychological problems) แต่ประการใด

ด้วยเหตุนี้ ทนายความจำเลยจึงตัดสินใจในที่จะไม่แสดงพยานหลักฐานและไม่ได้แสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพและสภาวะทางอารมณ์ (character and emotional state) ของจำเลย การตัดสินใจข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าทนายความจำเลยเชื่อมั่นว่า จากการพิจารณาพยานหลักฐานที่ฟังโดยเฉพะคำรับสารภาพของจำเลยที่กล่าวข้างต้นนั้น จำเลยไม่มีทางชนะคดี นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นว่าเขาเชื่อมั่นว่า พยานหลักฐานที่จำเลยได้รับสารภาพและแสดงให้เห็นการรู้สำนึกในการกระทำนั้น ประกอบข้อเท็จจริงพื้นฐานเกี่ยวกับสภาวะทางครอบครัวของจำเลยนั้น จะเป็นพยานหลักฐานที่เพียงพอที่จะสนับสนุนข้ออ้างของจำเลยว่า จำเป็นต้องกระทำผิดเพราะสภาวะเครียดทางอารมณ์ (claim of emotional stress) นั้น นอกจากนี้ ทนายความจำเลยยังเห็นว่า การที่ไม่นำพยานหลักฐาน พยานบุคคลมาแสดงต่อศาลในขั้นตอนกำหนดโทษนั้น เป็นยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม เพราะการไม่นำพยานหลักฐานมาแสดง ย่อมเป็นการตัดโอกาสพนักงานอัยการที่จะทำการซักค้าน (cross-examining) เพื่อทำลายความน่าเชื่อถือข้ออ้างของจำเลยอีกด้วย นอกจากนี้ ทนายความจำเลย ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อคัดพยานหลักฐานบางประการในคดีข่มขืนออกไป เพื่อให้ข้ออ้างของจำเลยที่ว่าไม่มีประวัติการกระทำผิดมาก่อนน่าเชื่อถือ

ในขั้นตอนกำหนดโทษนี้ ทนายความได้กำหนดยุทธศาสตร์ (counsel's strategy) บนพื้นฐานของคำเบิกความรับสารภาพของจำเลยที่ให้แก่ ทนายความจำเลยได้แถลงต่อศาลว่า การที่จำเลยรู้สึกเสียใจ สำนึกและยอมรับการกระทำผิดของตนเองนั้น (remorse and acceptance of responsibility) เป็นเหตุผลเพียงพอที่จะละเว้นโทษประหารชีวิตแก่จำเลย นอกจากนี้ จำเลยยังไม่เคยกระทำผิดมาก่อน แต่การกระทำผิดครั้งนี้ เนื่องมาจากสภาวะเครียดทางอารมณ์และบุคลิกภาพ (the crimes under extreme mental or emotional disturbance) อย่างไรก็ตามทนายความจำเลยซักค้านแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ (Medical experts) ซึ่งเบิกความเกี่ยวกับลักษณะการถูกทำให้ตายของเหยื่อในคดีนี้

ศาลชั้นต้น ได้ประจักษ์เหตุฉกรรจ์ (Aggravating circumstances) อันจะต้องทำให้จำเลยได้รับโทษหนักขึ้นจำนวนมาก เช่นว่า การฆาตกรรมของจำเลยเป็นไปอย่างโหดเหี้ยม น่ากลัวและทารุณ (Heinous, atrocious, and cruel) โดยมีการแทงผู้ตายซ้ำแล้วซ้ำเล่า นอกจากนี้ การฆาตกรรม

ของจำเลยยังเป็นการกระทำผิดที่เกี่ยวกับอันตรายและเป็นความผิดร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับการปล้นทรัพย์และกระทำผิดให้ได้ประโยชน์แห่งทรัพย์สิน (Pecuniary gain) การฆาตกรรมยังได้กระทำผิดหลักพันการถูกจับกุมอันเป็นการขัดขวางการบังคับใช้กฎหมาย จำเลยยังเล็งเห็นว่าในขณะที่กระทำผิดนั้น การกระทำผิดของตน จะก่อให้เกิดการตายเกิดขึ้น แต่จำเลยก็ตั้งใจแทงและยิงผู้ตายและผู้เสียหายอื่นให้ได้รับอันตรายสาหัส

สำหรับเหตุบรรเทาโทษที่จำเลยกล่าวอ้างนั้น ศาลชั้นต้นได้พิเคราะห์แล้ว แม้ว่าจำเลยไม่มีประวัติการกระทำผิดมาก่อน แต่เหตุจรรยาที่กล่าวข้างต้นนั้น ท่วมท้นเหตุบรรเทาโทษ (The aggravating circumstances "would still clearly far outweigh" that mitigating factor) นอกจากนี้ศาลชั้นต้น ยังพบว่าในขณะที่กระทำผิดนั้น จำเลยไม่ได้อยู่ในสภาวะตรึงเครียดทางอารมณ์ (Extreme mental or emotional disturbance) จำเลยจึงมีจิตรู้สึกในเจตนากระทำผิดนั้นตลอดเวลา อีกทั้ง ผู้ตายหรือเหยื่อในคดีนี้ไม่ได้มีส่วนร่วมก่อให้เกิดเหตุ หรือยินยอมในการกระทำผิดนี้ จำเลยทุกคนยังไม่ได้เป็นผู้เยาว์ และทั้งไม่ใช่กรณีที่กระทำผิดเพราะถูกบังคับหรือขู่เข็ญโดยผู้อื่น (Duress or domination) ประการสุดท้าย ด้วยเหตุผลที่ว่าจำเลยมีอายุถึง 26 ปีแล้ว จึงไม่อาจนำเหตุเรื่องอายุมาใช้เป็นเหตุบรรเทาโทษได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาถึงพฤติการณ์และการกระทำของจำเลยในการวางแผนฆาตกรรมและมีส่วนร่วมในการกระทำผิดฐานลักทรัพย์

กล่าวโดยสรุปแล้ว ศาลชั้นต้นได้พิจารณาว่ามีเหตุจรรยาที่ปรากฏจำนวนมาก ในขณะที่ไม่ปรากฏเหตุบรรเทาโทษตามที่กล่าวอ้างแต่ประการใด ด้วยเหตุนี้ศาลชั้นต้นจึงพิพากษาประหารชีวิตจำเลย ซึ่งศาลสูงสุดรัฐ Florida ได้พิพากษาขึ้นตามศาลชั้นต้นในการอุทธรณ์คัดค้านกำหนดโทษของจำเลย หลังจากนั้น จำเลยได้พยายามอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาดังกล่าว โดยกล่าวอ้างเหตุผลหลายประการประกอบคำร้องว่า ทนายความจำเลยไม่มีประสิทธิภาพ เช่นว่า ทนายความจำเลยไม่พยายามแสวงหาพยานหลักฐานเกี่ยวกับบุคลิกภาพและสภาวะทางอารมณ์ของจำเลย ไม่เสนอหลักฐานดังกล่าวต่อผู้พิพากษาศาลชั้นต้นผู้ทำหน้าที่กำหนดโทษ ไม่คัดค้านคำให้การพยานแพทย์ผู้เชี่ยวชาญของฝ่ายโจทก์ ทั้งนี้ จำเลยยังได้ร้องขอให้ศาลเรียกพยานบุคคล และญาติของจำเลยเพื่อเบิกความเกี่ยวกับสภาพปัญหาความตรึงเครียดทางจิตใจของจำเลย จนเป็นเหตุให้ต้องกระทำผิดมาประกอบ ศาลชั้นต้นได้ปฏิเสธคำร้องดังกล่าว เนื่องจากคำร้องไม่มีมูล (the ineffectiveness claim was meritless) ด้วยเหตุที่ว่า การที่ทนายความจำเลยไม่ได้กระทำการตามที่จำเลยอุทธรณ์นั้น ไม่เป็นการผิดพลาดร้ายแรง ทนายความจำเลยได้ปฏิบัติหน้าที่ในการแถลงการณ์ต่อผู้พิพากษาในเหตุผลที่จำเลยไม่สมควรได้รับการลงโทษประหารชีวิตเป็นที่น่าชื่นชม การไม่คัดค้านพยานแพทย์ผู้เชี่ยวชาญที่เบิกความพฤติการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์การตายของเหยื่อนั้น เนื่องจากการเบิกความตามพยานหลักฐานที่ไม่อาจมีพยานหลักฐานอื่นหักล้างได้ ไม่มีเหตุที่จะแสดงว่าทนายความจำเลยไม่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ฝ่ายพนักงานอัยการ โจทก์ ยังได้ดำเนินการให้จิตแพทย์วิเคราะห์พฤติการณ์การกระทำผิดของจำเลยด้วย โดยพบว่าในขณะที่กระทำผิดนั้น จำเลยไม่ได้มีอาการทางจิต หรืออยู่ภายใต้สภาวะกดดันจนกระทั่งต้องกระทำผิดแต่ประการใด แม้ว่าจำเลยจะประสบความยากลำบากทางเศรษฐกิจก็ตาม ด้วยเหตุนี้ ข้ออ้างของจำเลยที่ว่ากระทำผิดเพราะอยู่ในสภาวะถูกกดดันจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจจนกระทั่งต้องกระทำผิดจึงไม่มีเหตุผลสนับสนุนเพียงพอ ด้วยเหตุนี้ การที่ทนายความจำเลยคัดค้านไม่นำจำเลยเข้าตรวจสอบโดยจิตแพทย์ โดยทนายความจำเลยต่อสู้คดีโดยการอาศัยข้อแถลงการณ์ต่อหน้าศาลถึงเหตุดังกล่าว เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกซักค้านโดยฝ่ายโจทก์ จึงถือเป็นยุทธศาสตร์ที่กระทำใ้ภายใต้ดุลพินิจของทนายความ

ศาลชั้นต้นของรัฐฟลอริดา ได้ตัดสินคดีนี้ ตามคดีบรรทัดฐาน Knight v. State, 394 So. 2d 997 (1981) ที่ตัดสินไว้โดยศาลสูงสุดของรัฐฟลอริดา ความสรุปว่า จำเลยไม่อาจแสดงให้เห็นว่าการกระทำของทนายความจำเลยนั้นบกพร่องอย่างร้ายแรง เมื่อเทียบกับมาตรฐานการประกอบวิชาชีพทนายความ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียหายต่อจำเลยในกระบวนการกำหนดโทษ ในคดีนี้หากแม้ว่าทนายความจำเลยจะมีความบกพร่องอยู่จริงก็ตาม แต่อย่างน้อยก็จะบอกได้ว่าความบกพร่องนั้นจะก่อให้เกิดผลแห่งความพิพากษาที่แตกต่างออกไปได้เนื่องจากคดีนี้พยานหลักฐานท่วมท้นหนักแน่นจนศาลไม่อาจพิพากษาเป็นอย่างอื่นได้ ซึ่งศาลสูงสุดของรัฐฟลอริดา ได้ยืนตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ด้วยเหตุผลว่า จำเลยไม่ได้แสดงหลักฐานที่เป็นประจักษ์ให้เห็นว่าทนายความบกพร่องอย่างร้ายแรงหรืออาจมีความเสียหายเกิดขึ้นต่อจำเลยได้ (Respondent failed to make out a prima facie case of either "substantial deficiency or possible prejudice.")

หลังจากจำเลยไม่ประสบความสำเร็จในการยื่นคำร้องต่อศาลมลรัฐแล้ว จำเลยจึงอุทธรณ์ต่อศาลระดับ Federal Court ตามกฎหมายว่าด้วย Habeas corpus ต่อศาล The United States District Court for the Southern District of Florida โดยอาศัยเหตุผลเดียวกัน ภายหลังจากที่ The District Court ได้รับฟังพยานหลักฐานของจำเลย เมื่อรับฟังพยานหลักฐานแล้วศาลรับฟังข้อเท็จจริงเป็นอย่างเดียวกับศาลมลรัฐ แม้ทนายความจำเลยจะมีข้อบกพร่องบางประการที่ไม่พยายามแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนข้ออ้างเพื่อบรรเทาโทษจำเลยก็ตาม แต่หาได้มีความเสียหายใด ๆ ต่อจำเลยไม่ ความบกพร่องดังกล่าวไม่มีลักษณะที่จะทำให้มีผลเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาของศาลชั้นต้นแต่ประการใด

ชั้นศาลอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์เขต 5 (The United States Court of Appeals for the Fifth Circuit) ได้พิพากษายืนบางประการและพิพากษาแก้บางประการ ท้ายที่สุดศาลอุทธรณ์ภาค 5 (ปัจจุบันเป็นศาลอุทธรณ์ภาค 11) ได้พิพากษากำพิพากษาศาล District Court พร้อมสั่งให้พิจารณาคดีใหม่ (Reversed and Remanded) โดยพัฒนามาตรฐานในการพิจารณาเรื่อง Ineffective counsel ขึ้นมาใหม่ เรียกว่า The totality of the circumstances ศาลอุทธรณ์ได้วิเคราะห์แล้วเห็นว่า

สิทธิการมีทนายความตาม The Sixth Amendment นั้น ทนายความจำเลยจะต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อช่วยเหลือลูกความของตนอย่างสมเหตุสมผล เมื่อพิจารณาจากเหตุและสภาวะแวดล้อมทั้งหลายทั้งปวงประกอบ ด้วยเหตุนี้ เมื่อทนายความจำเลยไม่ได้กระทำการสืบสวนข้อเท็จจริงที่จะเป็นการแสดงถึงเหตุบรรเทาโทษจำเลยได้ จึงถือเป็นการละเมิดต่อหน้าที่ของทนายความที่ควรจะทำ การกระทำของทนายความจำเลยในคดีนี้ จึงถือว่าเป็นการ ไม่มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ

ศาลสูงสุดของสหรัฐ ได้พิเคราะห์แล้ว เห็นพ้องกับหลักการที่ศาลอุทธรณ์ได้วางไว้ว่า The Sixth Amendment ได้กำหนดหน้าที่ให้ทนายความมีหน้าที่ทำการสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงแห่งคดี บนพื้นฐานของการตัดสินใจตามหลักวิชาชีพ (Professional decisions) แต่การที่จะพิจารณาว่า สิ่งใดที่ทนายความจำเลยควรจะดำเนินการสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงนั้น จะต้องพิจารณาในขณะที่ทนายความจำเลยกำลังประสบปัญหาหรือกำลังแก้ต่างคดี ไม่ใช่มองย้อนหลังกลับไปแล้วตัดสินใจว่าควรจะทำอะไร แต่ไม่ได้ทำ (At the time of the decisions, not in hindsight) การที่ศาลได้วางหลักการเรื่องหน้าที่ของทนายความที่จะต้องดำเนินการสืบสวนหาข้อเท็จจริงในคดี ศาลจะต้องพิจารณาถึงเหตุปัจจัยในขณะนั้นว่า ทนายความจำเลยมีทางเลือกในการต่อสู้คดีอย่างไร หากแม้ไม่มีทางเลือกอื่น การสืบสวนข้อเท็จจริงอาจจะไม่มีความจำเป็นเลยก็เป็นไปได้ หรือ อาจจะเป็นไปได้ว่า ทนายความจำเลย ได้พิจารณาจากหลายทางเลือกในการต่อสู้คดีแล้วพิจารณาเชื่อมั่นในการดำเนินการในวิธีทางนั้น หน้าที่ในการดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงในแต่ละทางย่อมแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง สภาวะแวดล้อม การเบิกความของจำเลย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ขอบเขตหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของทนายความ จึงขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงข้างต้น เพราะในบางครั้งการดำเนินการดังกล่าว อาจจะทำให้เกิดผลเสียหายมากกว่าจะก่อประโยชน์ต่อจำเลย

ศาลไม่อาจจะกำหนดว่า หากมีหลายทางเลือกในการต่อสู้คดี ทนายความมีหน้าที่ต้องการสืบสวนข้อเท็จจริงเพื่อประโยชน์ในการแก้ต่างคดีในทุกทางก่อนที่จะตัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่งในการดำเนินการว่าคดี เนื่องจากการดำเนินการของทนายความ (Advocacy) เป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ไม่ได้มีลักษณะเป็นศาสตร์อย่างเดียว และระบบกล่าวหาเองก็ส่งเสริมให้ทนายความมีอิสระในการเลือกวิธีการแก้ต่างคดีแตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้ การตัดสินใจเลือกทางใดในการแก้ต่างคดีจึงต้องถือเป็นทางเลือกที่เหมาะสมภายใต้สภาวะนั้น ๆ หากว่าสิ่งนั้นยังอยู่ในขอบเขตแห่งมาตรฐานการตัดสินใจของผู้มีวิชาชีพ (Professional judgment) ด้วยเหตุนี้ แม้ว่าทนายความจำเลยไม่ได้ทำการสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงในทุกทางที่เป็นไปได้ในการต่อสู้คดีแล้ว การตัดสินใจนั้นก็อาจจะยังอยู่ในขอบเขตของการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพได้

ประเด็นที่สองที่ศาลอุทธรณ์ได้วิเคราะห์ คือ เรื่องประเด็นเรื่องความเสียหาย ศาลอุทธรณ์ได้วิเคราะห์ไว้ว่า นอกจากกรณีที่เป็นที่เด่นชัดว่าฝ่ายรัฐหรือพนักงานอัยการ โทกักได้ปฏิเสธสิทธิในการมีทนายความ หรือมีการแสวงหาสิทธิการมีทนายความอย่างขัดแย้ง หรือ การขัดแย้งระหว่าง

ผลประโยชน์ของจำเลยหลายคนจากการมีทนายความคนเดียวกัน จึงจะถือว่าเป็นกรณีที่เกิดความเสียหายต่อจำเลย โดยเนื้อแท้ของสิทธิการมีทนายความนี้โดยที่จำเลยไม่ต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นอีกกรณีทั่วไปจำเลยต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ที่บกพร่องของทนายความจำเลยมีผลเสียหายต่อจำเลย หากจำเลยสามารถแสดงให้ศาลเห็นถึงความเสียหายดังกล่าวได้แล้ว หน้าที่การพิสูจน์หักล้าง จะถูกผลักมายังพนักงานอัยการเพื่อพิสูจน์ว่า การปฏิบัติหน้าที่ที่บกพร่องนั้นเป็นข้อผิดพลาดที่ไม่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายได้โดยปราศจากสงสัย (The constitutionally deficient performance was harmless beyond a reasonable doubt.)

หลังจากศาลอุทธรณ์ได้พิพากษากลับคำตัดสิน District Court ฝ่ายโจทก์ ซึ่งเป็นพนักงานอัยการแห่งรัฐฟลอริดาได้ยื่นคำร้องคัดค้าน (A petition for a writ of certiorari) คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ต่อศาลสูงสุดแห่งรัฐ ศาลสูงสุดสหรัฐได้พิเคราะห์ประเด็นคำร้องว่าด้วยการปฏิเสธสิทธิการมีทนายความที่มีประสิทธิภาพตาม Sixth Amendment ทั้งในทางข้อเท็จจริงและทางกฎหมาย (Actual or constructive denial of the assistance of counsel) รวมถึงกรณีที่ต้องถือว่าเป็นกรณีที่อยู่ในข่ายการปฏิเสธสิทธิการมีทนายความที่มีประสิทธิภาพ เช่น กรณีฝ่ายรัฐได้เข้าแทรกแซงอิสระและการดำเนินการของทนายความจำเลย รวมถึงกรณีที่มีการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ของจำเลย เนื่องจากจำเลยหลายคนได้รับการปกป้องสิทธิโดยทนายความคนเดียวกันในคดีเดียวกัน

ประเด็นเรื่องความเสียหายต่อจำเลยนั้นศาลสูงสุดสหรัฐ ได้พิเคราะห์ดังนี้แม้การปฏิบัติหน้าที่ของทนายความจำเลยจะมีความบกพร่องไม่สมเหตุสมผลก็ตาม แต่ความบกพร่องดังกล่าวอาจจะไม่มีผลต่อคำพิพากษาของศาล หากว่าความผิดดังกล่าวไม่ได้มีผลเปลี่ยนแปลงคำตัดสินคดีของศาลชั้นต้น แม้จะไม่มี ความผิดพลาดดังกล่าวเกิดขึ้นก็ตาม ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่า วัตถุประสงค์ของหลักการตาม Sixth Amendment นั้น เพียงเพื่อประกันว่าจำเลยมีทนายความให้ความช่วยเหลือทางคดีซึ่งเป็นหลักประกันว่าผลแห่งคำพิพากษานั้นน่าเชื่อถือด้วยเหตุนี้เอง ข้อบกพร่องใด ๆ ของทนายความ จะต้องร้ายแรงถึงขนาดที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จำเลยอย่างแท้จริง จึงจะเข้าข่ายว่าทนายความไม่มีประสิทธิภาพตามความหมายแห่งรัฐธรรมนูญ

ในบางสถานการณ์ภายใต้ขอบเขต Sixth Amendment นั้น ความเสียหายอาจจะไม่ต้องได้รับการพิสูจน์ให้เห็นประจักษ์เพราะ Sixth Amendment จะสันนิษฐานว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว หากมีข้อเท็จจริงบางประการปรากฏขึ้น เช่น ในคดี United States v. Croni ที่กล่าวไปแล้วว่าเป็นกรณีที่รัฐเข้าแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความทำให้ทนายความไม่อาจปรึกษารื้อกับจำเลยได้โดยสะดวก และเป็นอิสระ ทำให้หลักการเรื่องสิทธิการมีทนายความถูกทำลายลงโดยความผิดของฝ่ายพนักงานอัยการ โจทก์ อีกตัวอย่างหนึ่ง จะได้เห็นจากคดี Cuyler v. Sullivan, 446 U.S., at 345-350, ที่กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า เป็นกรณีที่ทนายความคนเดียวแต่ต้องแก้ต่างให้จำเลยหลายคน หากมีกรณีที่จำเลยสามารถพิสูจน์ได้ว่า มีความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ของจำเลยแต่

ละคนเกิดขึ้น เพราะจำเลยคนหนึ่งอาจให้การชดทอจดจำเลยคนอื่น จนทำให้ทนายความไม่อาจแก้ต่างให้จำเลยทุกได้โดยมีประสิทธิภาพ เพราะไม่อาจซักค้านหรือแก้ต่างให้จำเลยอีกคนหนึ่งได้อย่างที่ควรจะทำ กรณีนี้จำเลยไม่ต้องพิสูจน์ถึงความเสียหายที่แท้จริงเลย กรณีเช่นว่านี้ ถือว่าทนายความจำเลยได้ละเมิดต่อหน้าที่ที่จะต้องซื่อสัตย์ (The duty of loyalty) ต่อจำเลย อันเป็นหน้าที่ขั้นพื้นฐานที่ทนายความต้องมีแล้ว การประเมินการขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ดังกล่าว กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 44 (c) หรือ Fed. Rule Crim. Proc. 44(c) ได้กำหนดวิธีการเอาไว้ให้ศาลชั้นต้นจะต้องกระทำการแสวงหาข้อเท็จจริงหากมีการยื่นคัดค้านเรื่องผลประโยชน์ขัดกันขึ้น หากศาลชั้นต้นไม่ดำเนินการ ย่อมเป็นเหตุให้คำพิพากษาศาลชั้นต้นถูกเพิกถอน โดยไม่ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงใด ๆ อย่างไรก็ตามจำเลยจะต้องแสดงหลักฐานให้เห็นประจักษ์ว่า มีผลประโยชน์ขัดแย้งกันจริง ๆ เท่านั้น หากใช่เพียงกรณีที่มีจำเลยหลายคนแล้วน่าจะเกิดผลประโยชน์ขัดแย้งแต่ประการใด ผลประโยชน์ขัดแย้งจะต้องร้ายแรงจนขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพของทนายความจำเลยด้วย จึงจะทำให้จำเลยชนะคดีได้

การเป็นทนายความนั้นจัดเป็น “ศิลปะ” แขนงหนึ่ง การกระทำหรืองดเว้นกระทำการในคดีหนึ่ง อาจจะเป็นการกระทำที่ไม่ได้มาตรฐานวิชาชีพในคดีนั้น แต่อาจจะถือว่าถูกต้องในคดีอื่นด้วยเหตุนี้หากจำเลยได้แสดงหลักฐานว่าทนายความจำเลยบกพร่องอย่างไม่สมเหตุผลแล้วก็ยังไม่เป็นการเพียงพอ แต่จำเลยจะต้องแสดงหลักฐานให้เห็นประจักษ์ว่าข้อบกพร่องดังกล่าวนำมาซึ่งความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อจำเลยด้วย การพิสูจน์ว่าอาจจะเสียหายอย่างใดอย่างหนึ่งจึงไม่เพียงพอ United States v. Valenzuela-Bernal, 458 U.S. 858, 866-867 (1982) เพราะมิใช่ความความบกพร่องทุกประการจะนำมาซึ่งความไม่น่าเชื่อถือแห่งผลคดี

ในทางตรงกันข้าม ศาลสูงสุดสหรัฐ หาได้ต้องการที่จะให้จำเลยมีการการพิสูจน์ถึงขนาดที่ว่าเพราะความบกพร่องของทนายความจำเลยดังกล่าว จะนำมาซึ่งผลคดีที่แตกต่างอย่างจริงแท้แน่นอน จำเลยไม่อาจจะแสดงให้เห็นว่ามีพยานหลักฐานใหม่ ที่แสดงให้เห็นว่าทนายความควรจะทำกระทำการแต่ไม่ได้กระทำเพื่อต่อสู้คดีของตน เนื่องจากวิธีการดังกล่าวไม่เหมาะที่จะนำมาใช้พิสูจน์ว่าการดำเนินการของทนายความผิดพลาด ถ้าฟ้องว่าทนายความไร้ประสิทธิภาพนั้น จะต้องยืนยันได้ว่า หากไม่มีความผิดพลาดดังกล่าวแล้ว ผลลัพธ์แห่งคำพิพากษาจะน่าเชื่อถือ ซึ่งมาตรฐานที่เหมาะสมในการพิสูจน์ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากความผิดพลาดของทนายความ ที่จำเลยต้องพิสูจน์จึงน้อยกว่าองค์ประกอบในข้อแรก

สิ่งที่จะใช้พิสูจน์ในเรื่องความเสียหายที่เหมาะสม กล่าวคือ จำเลยจะต้องแสดงให้เห็นว่าหากไม่มีความผิดพลาดร้ายแรงของทนายความแล้ว จะมีความเป็นไปได้โดยสมเหตุสมผลว่าผลลัพธ์ทางคดีอาจจะแตกต่าง ความเป็นไปได้ที่สมเหตุสมผลดังกล่าว (A reasonable probability) ก็เป็นเหตุผลที่เพียงพอที่จะถือได้ว่าทำลายความเชื่อต่อคำพิพากษาของศาล ศาลจะต้องคัดสินบน

พื้นฐานที่ว่าศาลชั้นต้นได้พิพากษาบนพื้นฐานแห่งกฎหมายและพื้นฐานของเหตุผลทางกฎหมาย และคดีบรรทัดฐานแม้ศาลชั้นต้นบางครั้งอาจมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข้อเท็จจริงเลยก็ตาม หากไม่ได้อยู่ในรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลแล้ว ย่อมไม่อาจจะนำมาใช้เป็นตัวบ่งชี้ถึงความเสียหายต่อจำเลยได้ ศาลที่พิจารณาคำร้องเรื่องทนายความไม่มีประสิทธิภาพนี้ จะต้องพิจารณาจากพยานหลักฐานทั้งหมดที่ทนายความจำเลยได้ดำเนินการไปต่อหน้าผู้พิพากษาและคณะลูกขุน ข้อกฎหมายบางประการอาจได้รับผลกระทบจากข้อผิดพลาดบางประการอาจจะค้นหาได้จากพยานหลักฐานเหล่านั้นในหลาย ๆ ประการแตกต่างกันไป และนำมาซึ่งผลเสียหายต่อจำเลยแตกต่างกันไปด้วย

กล่าวโดยสรุป ศาลที่พิจารณาในเรื่องนี้ หากจำเป็นต้องพิจารณาทั้งสององค์ประกอบเป็นไปตามลำดับไม่ หากศาลพบว่าจำเลยไม่อาจแสดงให้เห็นว่า จำเลยได้รับความเสียหายอย่างใดต่อความผิดพลาดทนายความจำเลย ศาลก็อาจจะยกคำร้องของจำเลยได้ทันทีโดยไม่ต้องทำการตรวจสอบในเรื่องข้อบกพร่องของทนายความแต่ประการใด เนื่องจากคำร้องในเรื่องทนายความไม่มีประสิทธิภาพนี้ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความโดยตรง แต่เพื่อประกันว่าจำเลยจะได้รับการพิจารณาคดีจากกระบวนการที่เป็นธรรม อีกทั้งศาลจะต้องพึงระมัดระวังเสมอว่า การกำหนดหน้าที่ของทนายความในเรื่องนี้ จะต้องไม่เป็นภาระที่หนักหน่วงเกินสมควรแก่ทนายความจำเลย ซึ่งท้ายที่สุดจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยรวมด้วย

ประการสุดท้าย การพิจารณาคำร้องเรื่องทนายความไม่มีประสิทธิภาพนี้ ไม่ใช่เป็นปัญหาข้อเท็จจริงเท่านั้น แต่ยังเป็นปัญหาข้อกฎหมายด้วย ศาลจึงอาจหยิบยกขึ้นมาพิจารณาได้เอง หากมีข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนเช่นกรณีการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ของจำเลยหลายคนที่ได้รับการแก้ต่างโดยทนายความคนเดียวกัน กฎเกณฑ์ข้างต้น จึงเป็นหลักกฎหมายทั่วไปที่จะปรับใช้กับคำร้องประเภทนี้ ซึ่งใช้กับทั้งศาลระดับมลรัฐและสหรัฐ

คำสั่งของศาลสูงสุดในกรณีนี้ สำหรับข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคดีปัญหานี้ ไม่ปรากฏว่าการกระทำของทนายความมีข้อบกพร่องใดที่จะเรียกว่าไม่สมเหตุสมผลได้ ทนายความได้เลือกยุทธศาสตร์ที่จะโต้แย้งในชั้นศาลว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิดภายใต้สภาวะกดดันทางอารมณ์และความคับแค้นทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็นเหตุแห่งการบรรเทาโทษ แม้ว่าทนายความจำเลยจะเชื่อว่าคดีนี้ จำเลยไม่มีทางชนะคดีได้เลยก็ตามเนื่องจากจำเลยได้ยอมรับสารภาพในทุกฐานความผิด แต่ก็ไม่ได้ปรากฏหลักฐานว่าทนายความจำเลยได้กระทำการที่เป็นการต่ำกว่ามาตรฐานการประกอบวิชาชีพทนายความแต่ประการใด การไม่แสวงหาพยานหลักฐานเกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพและทางจิตของจำเลยจึงไม่มีผลเสียหายต่อทางคดี เพราะพยานหลักฐานอื่นที่รวมทั้งชั้นศาลไม่อาจพิพากษาเป็นประการอื่นได้ ดังปรากฏในรายงานของศาลมลรัฐและศาลสหรัฐฯ ว่าแม้จำเลยจะได้นำหลักฐาน

ทางบุคลิกภาพและพยานบุคคลมานำสืบว่า จำเลยเป็นคนดี แต่หลักฐานดังกล่าวก็ไม่อาจจะบ่งชี้ได้
ว่าในขณะที่กระทำความผิด จำเลยอยู่ภายใต้สภาวะความกดดันทางอารมณ์อย่างร้ายแรง ด้วยเหตุนี้ คำร้อง
ว่าโทษความจำเลยไม่มีประสิทธิภาพจึงไม่อาจรับฟังได้ พิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ร้อยตำรวจโท เทียงธรรม แก้วรักษ์ เกิดเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2521 สำเร็จ
การศึกษาปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2543
เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 53 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รองสารวัตร กลุ่มงานตรวจสอบสำนวน
อัยการ กองคดีอาญา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

